

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές»

«Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και η Οικονομική Ανέλιξη της Κίνας - Το παράδειγμα της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, ως μοχλός ανάπτυξης και η προοπτική διμερούς συνεργασίας με την Ελλάδα στον τομέα των επενδύσεων»

Κόρινθος, Ιούλιος 2018

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

University of Peloponnese
Faculty of Social and Political Sciences
Department of Political Studies and International Relations

Master Program in
“Governance and Public Policies”

**“Foreign Direct Investments and the Financial Raising of
China – The example of the Public Republic of China as a
lever of growth and the prospect of bilateral collaboration
with Greece in the sector of investments”**

Corinth, July 2018

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

«Άμεσες Ξένες Επενδύσεις και η Οικονομική Ανέλιξη της Κίνας - Το παράδειγμα της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας, ως μοχλός ανάπτυξης και η προοπτική διμερούς συνεργασίας με την Ελλάδα στον τομέα των επενδύσεων»

Σημαντικοί Όροι: Άμεσες Ξένες Επενδύσεις – ΑΞΕ, Εξωστρεφείς Άμεσες Επενδύσεις, Διμερείς Οικονομικές Συμφωνίες, Ρήτρα του «Μάλλον Ευνοούμενου Κράτους», Καθεστώς Κέντρου Επίλυσης Επενδυτικών Διαφορών.

Περίληψη

Η Κίνα αποτελεί μια από τις πιο σημαντικά οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες στους τομείς του διεθνούς εμπορίου και επενδύσεων. Τα τελευταία έτη έχει προσελκύσει πλήθος άμεσων ξένων επενδύσεων καθιστώντας την, παραλήπτρια των περισσότερων άμεσων ξένων επενδύσεων μεταξύ των αναπτυγμένων χωρών. Η οικονομία της έχει αναπτυχθεί με ραγδαίους ρυθμούς ώστε πλέον να έχει τη θέση ενός από τους πιο σημαντικούς «παίκτες» στο διεθνές εμπόριο. Λαμβάνοντας υπόψιν τις εξελίξεις που έλαβαν χώρα το 1979 εντός του κινεζικού κράτους και πιο συγκεκριμένα της κρατικής πολιτικής εξωστρέφειας – “opening up policy”, η Κίνα προέβη σε σημαντικές νομικές και πολιτικές μεταρρυθμίσεις ώστε να αναδειχθεί σε επιτυχημένο προορισμό άμεσων ξένων επενδύσεων. Η υιοθέτηση του “Going Global Policy” το 2000, καθώς και η προσχώρηση της Κίνας στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου το 2001 αποτέλεσαν σταθμούς για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων εντός του κινεζικού κράτους αλλά και εξωστρέφειας προς αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες κινεζικών επιχειρήσεων και φορέων. Συνέπεια της εξωστρεφούς πολιτικής της υπήρξε και η ανάπτυξη ιδιαίτερων σχέσεων με την Αφρική. Η Ελλάδα, στο πλαίσιο των διμερών συμφωνιών που έχει συνάψει με την Κίνα, θα μπορούσε να λάβει ως παράδειγμα το μοντέλο ανάπτυξης της Κίνας, για να ισχυροποιήσει τον οικονομικό της τομέα, για περαιτέρω διμερείς συνεργασίες στον διεθνή οικονομικό χώρο.

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

“Foreign Direct Investments and the Financial Raising of China – The example of the Public Republic of China as a lever of growth and the prospect of bilateral collaboration with Greece in the sector of investments”

Keywords: Foreign Direct Investments – FDI, Outward Direct Investments – ODI, Bilateral Investment Treaty – BIT, Most Favored Nation clause (MFN), International Centre for Settlement of Investment Disputes (ICSID) convention, “One Belt One Road” Initiative – OBOR Initiative.

Abstract

China is considered as one of the most important developing countries in the fields of International Trade and Investment. China has attracted many foreign direct investments over the last years and it has received a respective amount of foreign direct investments among the developed countries. The Chinese Economy has been developed with a rapid pace so as China to take the position of one of the most important players in International Trade. By taking into consideration the evolutions that took place in 1979 within the Chinese State and most importantly the “opening up policy”, China has proceeded to important legal and political reforms in order to set itself to a successful destination of foreign direct investments. The “Going Global Policy” in 2000 and the accession of China to the World Trade Organization in 2001 were landmarks for the attraction of foreign direct investments to China as well as extroversions of Chinese Companies and Authorities to developed and developing countries. With reference to Greece, based on the framework of bilateral agreements that has been entered into with China, Greece should use the model of China’s development as an example to strengthen its economy for facilitating bilateral cooperation in the international economic field.

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

Περιεχόμενα

Περίληψη

Abstract

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Περί Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (Α.Ξ.Ε)

1.1 Εισαγωγή	1
1.2 Ορισμός Α.Ξ.Ε.	1
1.3 Αναφορικές Ερμηνείες των Α.Ξ.Ε.	2
1.4 Σχέσεις Κόστους – Οφέλους των Α.Ξ.Ε. στη Χώρα Υποδοχής	4
1.5 Ανακεφαλαίωση	6

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η Λαϊκή Δημοκρατία της Κίνας και τα Αντιπροσωπευτικά της Μεγέθη

2.1 Εισαγωγή	7
2.2 Αρχή των Μεταρρυθμίσεων - Επιτυχία των Ειδικών Οικονομικών Ζωνών (ΕΟΖ)	8
2.3 Δημόσιος Τομέας – Κράτος – Πρωτοβουλία “One Belt One Road”	9
2.4 Κινεζική Σκέψη και Σύγχρονο κινεζικό Δίκαιο	10
2.5 Εξωτερική Πολιτική – Σχέσεις με ΕΕ	12
2.6 Σοσιαλισμός της Αγοράς και Φιλελευθερισμός Κινεζικού Τύπου	13
2.7 Ανακεφαλαίωση	14

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Εξωτερικές Επενδύσεις της Κίνας: - Το Αυξανόμενο Ενδιαφέρον στην Αφρική

3.1 Εισαγωγή	15
3.2 Εστίαση σε πολιτικές εξωστρέφειας - Outward Direct Investment (ODI)	16
3.3 Σχέσεις κράτους – εταιρειών	18
3.4 Το αυξανόμενο ενδιαφέρον στην Αφρική	19

3.5 Η επισημοποίηση των εμπορικών σχέσεων μεταξύ Κίνας – Αφρικής	22
3.6 Τύποι επενδυτικών στόχων στην Αφρική	24
3.7 Ανακεφαλαίωση	25

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Η Οικονομική Ανάπτυξη της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας και οι Διμερείς Επενδυτικές της Σχέσεις

4.1 Εισαγωγή	27
4.2 Ιστορικό επακόλουθο και σύγχρονη ανάγκη στην ανάπτυξη των BITs	27
4.3 Η επικρατούσα φιλελεύθερη προσέγγιση των BITs και οι απορρέουσες πρακτικές	30
4.4 Λειτουργία των BITs «νέας γενιάς»	33
4.5 Διπλή ανάγνωση της MFN ρήτρας από διαιτητικά δικαστήρια με παράθεση περιπτώσεων	35
4.6 Ανακεφαλαίωση	36

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συμπέρασμα παραδείγματος της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας επί των άμεσων ξένων επενδύσεων

5.1 Εισαγωγή	37
5.2 Σύνοψη Κινεζικής Στρατηγικής προς την Ανάπτυξη του σύγχρονου κινεζικού κράτους	38
5.3 Διμερείς Οικονομικές Σχέσεις Ελλάδας –Κίνας	40
5.4 Ελληνικές Επιδιώξεις για Μελλοντικές Προοπτικές Αναβάθμισης των Διμερών Σχέσεων Ελλάδας – Κίνας	42
5.5 Ανακεφαλαίωση	44

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	53
---------------------	-----------

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

1.1 Εισαγωγή

Οι άμεσες ξένες επενδύσεις των πολυεθνικών επιχειρήσεων συμβάλουν ως καθοριστική παράμετρος προς την οικονομική παγκοσμιοποίηση. Η εγκατάσταση θυγατρικών εταιρειών της ίδιας μητρικής σε άλλες χώρες συνιστά χαρακτηριστικό παράδειγμα της διεθνούς διάστασης που απηχεί στην παραγωγική διαδικασία, καθώς επίσης διασυνοριακή μεταφορά τόσο σε εισροές όσο και σε αγαθά εστιάζει όλο και περισσότερο στην ολοκλήρωση της παγκόσμιας αγοράς. Συνάμα, οι προαναφερθείσες μεταφορές υλοποιούνται εντός του πλαισίου που ορίζει το διεθνές δίκτυο της μητρικής εταιρείας. Συνεπώς, υποκαθιστούν τις τρόπον τινά τις αγορές και τον ρόλο που διαδραματίζουν ως προς την κατανομή με το εσωτερικό διοικητικό σύστημα, το σύστημα λήψης απόφασης και κατανομής πόρων των πολυεθνικών εταιρειών.

Στο παρόν κεφάλαιο επιχειρείται να διατυπωθεί η θεωρητική προσέγγιση, υποτυπώνοντας βασικούς όρους, κίνητρα, επιπτώσεις καθώς και κύριους τομείς δραστηριοποίησης των ΑΞΕ, με σκοπό την εισαγωγή του αναγνώστη στο βασικό αντικείμενο που πραγματεύεται το παρόν πόνημα.

1.2 Ορισμός Α.Ξ.Ε.

Η ανάληψη διεθνούς οικονομικής δραστηριότητας από μια επιχείρηση, δύναται να υλοποιηθεί με διάφορους τρόπους, προκειμένου να εισέλθει σε μια ξένη αγορά. Οι πλέον συνηθέστεροι, είναι οι εξαγωγές και οι άμεσες ξένες επενδύσεις.

Ως άμεση ξένη επένδυση (ΑΞΕ), ορίζεται η μεταφορά των συμπληρωματικών αλλά συνάμα διακριτών εισροών της παραγωγικής διαδικασίας στο εξωτερικό, όπως επί παραδείγματι :

- Το χρηματικό κεφάλαιο
- Η τεχνολογία
- Η επιχειρηματικότητα κ.λπ.

χωρίς κάποια έταιρη συναλλαγή να παρεμβαίνει διαμέσου της αγοράς. Οι πόροι μεταφέρονται στο εσωτερικό της επιχείρησης που αποφασίζει την ΑΞΕ και η οποία ασκεί τον έλεγχο στην ιδρυόμενη θυγατρική. (Κυρκιλής 2002)

1.3 Αναφορικές Ερμηνείες των Α.Ξ.Ε.

Οι συνθήκες που δημιουργούν αντισταθμιστικά οφέλη προκειμένου μία ΑΞΕ να αποτιμηθεί ως κερδοφόρα, είναι δυνατόν να βρεθούν εξαιτίας κυρίως λόγω της ατελούς οργάνωσης των παραγωγικών συντελεστών των αγορών αλλά και αυτών, των τελικών προϊόντων. Η συνήθης εγκατάσταση εδρών πολυεθνικών επιχειρήσεων σε ολιγοπωλιακές αγορές και μια πιθανή οριοθέτησή του μεγέθους τους σε μια αγορά ή δραστηριότητα ξεπερνιέται είτε με την είσοδο σε άλλη αγορά, είτε δραστηριότητα.

Η ερμηνεία των ΑΞΕ μέσω της **θεωρίας της βιομηχανικής οργάνωσης** (Lall and Shreeten, 1977), επικεντρώνεται στο γεγονός ότι οι επιχειρήσεις δεν είναι ίσες σε ικανότητα λειτουργίας σε μια αγορά. Κάποιες επιχειρήσεις κατέχουν πλεονεκτήματα σε συγκεκριμένες δραστηριότητες, τα οποία μπορούν να λάβουν την εξής κατηγοριοποίηση:

- Πλεονεκτήματα που συνδέονται με ατελείς αγορές προϊόντων, όπως επί παραδείγματι διαφοροποίηση προϊόντων, επιδεξιότητες στο marketing, τμηματοποίηση, πρόσβαση σε κανάλια διανομής κ.λπ.
- Πλεονεκτήματα που πηγάζουν από ατελείς αγορές παραγωγικών εισροών και αναφέρονται σε πατέντες τεχνολογικής υφής, διευθυντικές και οργανωτικές δεξιότητες που γεννιούνται μέσα στην επιχείρηση και δεν δημιουργούνται μέσω ανταγωνιστικών αγορών ή και σε κεφαλαιαγορές προνομιακής πρόσβασης.
- Οικονομίες κλίμακας στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και εκείνες, οι οποίες προκύπτουν από κάθετη ολοκλήρωση.
- Τέλος, κρατικός παρεμβατισμός, ο οποίος αφορά το μέγεθος της παραγωγής ή την είσοδο σε μία αγορά.

Από την άλλη πλευρά η ερμηνευτική προσέγγιση των D. Ricardo και Hecksher – Ohlin – Samuelson περί ΑΞΕ μέσω της θεωρίας του **διεθνούς εμπορίου**, παραθέτει το εξής: οι εθνικές επιχειρήσεις δεν είναι ικανές στην επικερδή παραγωγική δραστηριότητα στο εξωτερικό, καθόσον κατά τον Ricardo το διεθνές εμπόριο αποδίδει αναλόγως του βαθμού παραγωγής των παραγωγικών συντελεστών μεταξύ των χωρών, ενώ οι Hecksher – Ohlin – Samuelson, ισχυρίζονται στη θέση τους, πως είναι οι διαφορές του αποθέματος των

παραγωγικών συντελεστών μεταξύ των χωρών που δείχνει την ένταση της αποδοτικότητας των επιχειρήσεων. Συμπερασματικά, καταλήγουν πως δεν εμφανίζεται κάποιο ουσιαστικό κίνητρο για ΑΞΕ, δεδομένου ότι, οι επιχειρήσεις βρίσκονται σε ένα περιβάλλον που είναι λήπτες τιμών.

Ο **κύκλος ζωής του προϊόντος**, ως μοντέλο, είναι μια σπουδαία εξέλιξη ώστε να ερμηνευθεί ο όρος των ΑΞΕ και της δομικής υπόστασης που χαρακτηρίζει το διεθνές εμπόριο εν γένει (Vernon, 1974). Εισάγει στην ανάλυση του, την οντότητα της επιχείρησης ως μεμονωμένη και ως τέτοια την εξετάζει ως και προς την συμπεριφορά της, επισημαίνοντας το ρόλο σαν παράγοντα προσδιορισμού της επιχειρηματικής της δράσης, την καινοτομία έναντι των ατελών αγορών. Οι επιχειρήσεις ανταγωνίζονται όταν υλοποιείται η βάση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, η οποία ανήκει εξολοκλήρου στην επιχείρηση, η οποία τη δημιουργεί και την επιλέγει/προκρίνει, ανάμεσα σε πλήθος εναλλακτικών λύσεων ανταγωνιστικής στρατηγικής, που εκτιμά ότι αναγκαιεί για την επιβιωσιμότητά της και την περαιτέρω ανάπτυξή. Ως μια εναλλακτική λύση προτείνεται η ΑΞΕ, συνεκτιμώντας και παραμέτρους όπως :

- Το σωρευτικό αποτέλεσμα δημιουργίας πλεονεκτημάτων για την επιχείρηση, διαμέσου της δημιουργίας οικονομιών κλίμακας.
- Την ταχύτητα με την οποία, αναπτύσσεται η ζήτηση του νέου προϊόντος.
- Την ταχύτητα με την οποία, άλλες εγχώριες ή αλλοδαπές επιχειρήσεις μιμούνται το νέο προϊόν.

Η ενδο-επιχειρησιακή ολοκλήρωση ατελών αγορών (Coase, 1937), είναι ένα περιουσιακό στοιχείο της επιχείρησης κατ' αποκλειστικότητα για την εσωτερική αγορά και δίδεται έτσι η ερμηνεία ότι δημιουργεί και τέτοια πλεονεκτήματα παραγωγής τα οποία δύνανται να πραγματοποιηθούν όχι μέσω αγοραίων μορφών αλλά μόνο μέσω ΑΞΕ. Εξάιρεση μπορεί να αποτελέσει η υπόθεση πως οι ξένες αγορές μπορούν να τμηματοποιηθούν αποτελεσματικά μέσω του διεθνούς δικαίου ή άλλων μεθόδων προστασίας. Το χαμηλότερο οριακό κόστος της μεταφοράς της τεχνολογίας μέσα στην ίδια επιχείρηση σε σχέση με τη μεταφορά της μέσω ανεξάρτητων παραγωγών, είναι ο βασικός λόγος για τη διεθνοποίηση της επιχείρησης μέσω θεσμικών τρόπων.

Ο Dunning (1977, 1980) θεωρώντας τη συνθήκη ικανή αλλά όχι και αναγκαία για την ύπαρξη των ΑΞΕ, τον ορισμό των ατελών αγορών, θέσπισε το ολοκληρωτικό μοντέλο για να ερμηνεύσει το φαινόμενο της διεθνούς παραγωγής. Κατά τον Dunning εννοιοδοτήθηκε ως «**εκλεκτικό**», προσδιορίζοντάς το με τις ακόλουθες τρεις διακριτές κατηγορίες παραγόντων:

- Πλεονεκτήματα αποκλειστικά κατεχόμενα από την επιχείρηση (Advantages owned

specifically).

- Πλεονεκτήματα ενδο-επιχειρησιακής προέλευσης ολοκλήρωσης (Internalization advantages).
- Πλεονεκτήματα που οφείλονται στη χώρα που εδρεύει η ΑΞΕ αποκλειστικά (Advantages specifically by location).

Με αυτές τις παραμέτρους υπόψη, συμπεραίνει πως για να δημιουργηθούν πλεονεκτήματα “ownership” από μιας χώρας επιχειρήσεις, πρέπει να δοθεί σαφώς μεγαλύτερη έμφαση στη διεθνοποίησή τους. Η τάση στις ΑΞΕ πρόκειται να εντείνεται όσο ο και ρυθμός ανάπτυξης σε πλεονεκτήματα “internalization”. Καταλήγει τέλος, στο συμπέρασμα πως όσο υφίσταται αυξημένη προσφορά παραγωγικών/συμπληρωματικών πόρων σε μια χώρα, πλεονεκτημάτων κατηγορίας “ownership” ή “internalization” που ανήκουν στις άλλης εθνικότητας επιχειρήσεις, τόσο η εισροή των ΑΞΕ θα μεγεθύνεται.

Η αναφορική ερμηνεία της **αναπτυξιακής προσέγγισης**, κατά τον Porter (1990), προτείνει κατηγορίες παραγόντων οι οποίες προσδιορίζουν τα πλεονεκτήματα των επιχειρήσεων ώστε να τις καθιστούν ανταγωνιστικές ως εξής:

- Οικονομική και πολιτιστική υποδομή, πληροφορία, γνώση, εμπειρία, ανθρώπινο κεφάλαιο, ανθρώπινο δυναμικό, φυσικοί πόροι.
- Προσφορά ενδιάμεσων προϊόντων/υπηρεσιών όπως και πρώτων υλών που στηρίζουν και συνεισφέρουν στην παραγωγή.
- Δομή και επίπεδο εγχώριας ζήτησης
- Ανταγωνισμός δομικός και με ένταση με το αποτέλεσμα του να καταδεικνύει τη στρατηγική ανταγωνισμού και παραγωγής καινοτομίας των επιχειρήσεων.

Γνωστές και ως οι τέσσερις όψεις του διαμαντιού 4Cs (Commerce, Cost, Communication, Channel), των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, οι οποίες είναι αλληλένδετες και διαφορετικές μεταξύ των χωρών ή και των παραγωγικών τομέων/τμημάτων.

1.4 Σχέση Κόστους – Οφέλους των Α.Ξ.Ε. στη Χώρα Υποδοχής

Η χώρα υποδοχής των ΑΞΕ απορροφούν έναν όγκο εισροών, π.χ. τεχνολογία, τεχνογνωσία, κεφάλαιο, μεθόδους ενάσκησης της διοίκησης, marketing κ.λπ. Η απορρόφηση των στοιχείων αυτών, ιδίως εάν αυτές χαρακτηρίζονται από στενότητα πόρων προκειμένου να αυξήσουν το εγχώριό τους προϊόν, δύναται να προσδώσει μια αύξηση της δυνατότητας των οικονομιών. Εκτός της απευθείας μεταφοράς κεφαλαίου οι θυγατρικές των πολυεθνικών επιχειρήσεων μπορεί να κινητοποιήσουν εγχώριες αποταμιεύσεις παρέχοντας τρόπον τινά,

ευκαιρίες επικερδών παραγωγικών επενδύσεων. Σε άλλη περίπτωση, θα μπορούσαν αυτοί οι πόροι να παρέμεναν ανενεργοί είτε να όδευαν προς λιγότερο παραγωγικές δραστηριότητες.

Ωστόσο για το εξωτερικό, η πιθανότητα μέρους των πολυεθνικών επενδύσεων, να χρηματοδοτούνται με επανεπένδυση κερδών που αναπτύχθηκαν πρωτογενώς στην εγχώρια οικονομία, με άντληση κεφαλαίων από την τοπική κεφαλαιαγορά, αλλά όχι με άμεσες μεταφορές κεφαλαίων, οδηγεί στην απόσπαση μέρους της χρηματοδότησης που θα αφορούσε στη δυνητική απορρόφησή της, από τις εγχώριες/εθνικές επιχειρήσεις. Αυτός είναι και χαρακτηριστικός λόγος όπου αντιτάσσεται το όφελος της οικονομίας της χώρας εγκατάστασης των θυγατρικών από την εισροή κεφαλαίων.

Το εμπορικό ισοζύγιο διαφοροποιείται σε αποτελέσματα, συναρτήσει των κατηγοριών των ΑΞΕ:

- ΑΞΕ εκμετάλλευσης φυσικών πόρων.
- ΑΞΕ εκμετάλλευσης αγορών.
- ΑΞΕ εξαγωγικού τύπου.
- ΑΞΕ ορθολογικού τύπου.

Εκτιμάται βέβαιον, ότι δεν είναι εφικτό να αξιολογηθεί a priori η επίπτωση στο εμπορικό ισοζύγιο και απαιτείται μεμονωμένη εξέταση της εκάστοτε περίπτωσης. Σαν ένας γενικός κανόνας που ακολουθείται είναι όπως δημιουργείται από την ύπαρξη μιας θυγατρικής προστιθέμενη αξία σε μια ξένη χώρα, έτσι συναντάται και η θετική τάση της πλάστιγγας στο ισοζύγιο πληρωμών.

Παράλληλα, έχουν εκφραστεί επιχειρήματα ότι μια χώρα υποδοχής ΑΞΕ συμβάλει θετικά στην εθνική οικονομική ανάπτυξη του φιλοξενούντος κράτους, υπό την προϋπόθεση ότι αντίστοιχης υφής είναι και το οικονομικό της σύστημα, δηλαδή φιλελεύθερο και εξαγωγικά προσανατολισμένο. Η θέση αυτή, (Ozawa, 1992) στοιχειοθετείται όταν χαρακτηριστικά όπως τεχνολογία, οικονομίες κλίμακας, αποτελεσματικοί μέθοδοι διοίκησης και οργάνωσης υφίστανται, προκειμένου να αποτελούν εγγυητικά χαρακτηριστικά για την προσέλκυση ΑΞΕ, εξαιτίας του γεγονότος ότι οι θυγατρικές που εγκαθίστανται στις χώρες υποδοχής αποτελούν κομμάτι ενός διεθνούς δικτύου που αναπτύσσει η μητρική πολυεθνική, στοχεύοντας στην εξαγωγή του προϊόντος, σε μια έταιρη θυγατρική της οποίας αποστολή είναι η περαιτέρω επεξεργασία του και ακολούθως η διοχέτευση του στην αγορά. Ο εξαγωγίμος χαρακτήρας των θυγατρικών εταιρειών, συνιστά πόλο έλξης και για λοιπές ανταγωνιστικές πολυεθνικές εταιρείες ώστε να προβούν στην ίδρυση δικών τους θυγατρικών. Ως εκ τούτου, δημιουργείται έτσι και ένα σωρευτικό αποτέλεσμα διάχυσης διασυνδέσεων με εγχώριους προμηθευτές.

Πλέον αυτών συναντώνται περιπτώσεις όπου το επιχειρηματικό περιβάλλον στη χώρα υποδοχής παρουσιάζεται περιοριστικό. Τέτοιες περιπτώσεις θέτουν ως προϋπόθεση να υπάρχει είτε εγχώριος συνétairos ή κάποιας άλλης μορφής ελάχιστη προστιθέμενη αξία. Ως αποτέλεσμα αυτών των φαινομένων είναι η διστακτικότητα των πολυεθνικών επιχειρήσεων ως προς την επένδυση καθότι φοβούνται την απώλεια των ιδιοκτησιακών τους δικαιωμάτων έναντι της μεταφερόμενης τεχνολογίας, ιδίως δε αν αποτιμάται ως ενημερωμένη με τα πλέον σύγχρονα πρότυπα. Φόβοι επίσης σχετικά με τους εγχώριους συνεταιίρους παρατηρούνται σε ζητήματα που αναφέρονται στις τιμές μεταβίβασης, στην κατανομή αγορών και τη θέση της joint-venture θυγατρικής στο διεθνές παραγωγικό σύστημα της μητρικής πολυεθνικής επιχείρησης. Οι φόβοι αυτοί είναι ικανοί στην αναβολή της υλοποίησης μιας ΑΞΕ. Από την άλλη πλευρά ακόμη κι αν προσπερασθούν, μια τέτοια ΑΞΕ θα έχει πιο περιορισμένο προσανατολισμό, εξαιτίας της εστίασής της στην εγχώρια αγορά.

1.5 Ανακεφαλαίωση

Η προσέλκυση ΑΞΕ ως επιδίωξη των χωρών σχετίζεται με την προσδοκία, ότι οι ΑΞΕ κατευθύνουν τις χώρες υποδοχής σε θετικά πρόσημα ανάπτυξης του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος (ΑΕΠ), της απασχόλησης, του ανταγωνισμού και της επιχειρηματικότητας, σε διάχυση της τεχνολογίας, σε πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες και συνεπώς τελικά τόσο στην οικονομική όσο και την κοινωνική ευρωστία. Γενικά η μακροοικονομική σταθερότητα χαρακτηρίζεται από:

- Βιώσιμη ανάπτυξη.
- Σταθερή συναλλαγματική ισοτιμία.
- Χαμηλό επίπεδο πληθωρισμού.
- Θεσμικό και διαφανές νομικό σύστημα.
- Σταθερό και ιδεατά ευνοϊκό φορολογικό σύστημα.
- Πολιτική και κοινωνική ισορροπία.

Στα κεφάλαια που ακολουθούν, η εισαγωγή στην οικονομική πρακτική της Κίνας και η μεθόδευση αυτής, προς την μετεξέλιξη της σε χώρα προσέλκυσης άμεσων ξένων επενδύσεων, αλλά και εξωστρέφειας της ίδιας προς άλλες κατάλληλες χώρες για εδραίωση δικών της ξένων επενδύσεων, φανερώνουν το όφελος που καρπώνεται ένα κράτος από τον προσανατολισμό του στις άμεσες ξένες επενδύσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΛΑΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΤΙΚΑ ΤΗΣ ΜΕΓΕΘΗ

2.1 Εισαγωγή

Σήμερα η Κίνα θεωρείται ότι είναι η δεύτερη πιο ισχυρή χώρα στη διεθνή πολιτική, μετά τις ΗΠΑ. Παράλληλα ευρισκόμενη στη δεύτερη θέση σε μέγεθος οικονομίας στον κόσμο, δεν παύει να κυριαρχεί ως αναπτυσσόμενη χώρα ή ως μια εκ των κυρίαρχων αναδυόμενων αγορών στην παγκόσμια οικονομία. Πρόσθετα η Κίνα, είναι μόνιμο μέλος του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), όπως και ένα από τα πέντε κράτη που αναγνωρίζονται ως φανερές πυρηνικές δυνάμεις.

Γενικότερα, η ραγδαία άνοδος της Κίνας στην κατανομή της διεθνούς ισχύος τις τελευταίες τέσσερις δεκαετίες και η κατάταξή ως μια από τις κορυφαίες παγκόσμιες οικονομικές δυνάμεις επανάφερε στην προμετωπίδα του διαλόγου στη θεωρία των διεθνών σχέσεων το ζήτημα που αφορά στις κατεστημένες και ανερχόμενες μεγάλες δυνάμεις, περί ηγεμονίας ή/και μετάβασης ισχύος (Πετρόπουλος, Χουλιάρης 2013). Στο επίκεντρο του σχετικού κινεζικού εγχειρήματος ωστόσο, γεννάται η απορία στο ερώτημα: *«πόσο θα συνεχίζεται η προοδευτική πορεία της Κίνας και με ποιόν τρόπο, ειρηνικά ή με αντιπαραθέσεις ως και πολεμικές συρράξεις;»*

Άλλωστε είναι η ισχύς. Η ισχύς ως πλεονέκτημα ζωτικής σημασίας για τα κράτη, βρίσκεται στο κέντρο των διεθνών σχέσεων, γεγονός που εξηγεί γιατί κάθε κράτος επιθυμεί την απόκτηση και την αναγνώρισή της. Επιτρέπει σε αυτόν που την κατέχει να επηρεάζει τη διεθνή ζωή, μερικές φορές μάλιστα να επιβάλλει κατά κάποιον τρόπο τη θέλησή του στους άλλους παράγοντες. Αυτό απασχολεί και τους διεθνείς παράγοντες με κύριο ερώτημα να δημιουργείται αν και εφόσον αυτή η ανατέλλουσα αναπτυσσόμενη χώρα θα μετεξελιχθεί αρμονικά ή και με ποιον τρόπο θα αλληλοεπιδράσει στο συσχετισμό δυνάμεων της σύγχρονης οικονομικής σκηνής.

2.2 Αρχή των Μεταρρυθμίσεων - Επιτυχία των Ειδικών Οικονομικών Ζωνών (ΕΟΖ)

Εναρκτήριο έτος για την απαρχή των μεγάλων μεταρρυθμίσεων στην Κίνα είναι το 1978. Με την εγκατάσταση των πρώτων εταιριών με μικτά κεφάλαια ή κοινοπραξίες, κυρίως γύρω από την Καντόνα και το Χονγκ Κόνγκ προκειμένου να επιτρέπεται η εξαγωγή των προϊόντων στις διεθνείς αγορές, οι ΕΟΖ αρχίζουν να ευδοκούν. Το Πεκίνο άλλωστε με σκοπό να καρποφορήσει η ανάπτυξη της κινεζικής οικονομίας, χρειαζόταν ξένο κεφάλαιο και ξένες τεχνολογίες σε αντάλλαγμα του πλούτου έλξης για εξαγωγική δραστηριότητα ξένων εταιριών.

Εκτός των φορολογικών πλεονεκτημάτων, τα οποία ήταν ακόμα πιο γενναιοδωρα για τις επιχειρήσεις υψηλής τεχνολογίας, οι επενδυτές απέκτησαν και το δικαίωμα να επενδύουν στις ΕΟΖ. Στόχος της Κίνας ήταν να τους προσελκύσει με αντάλλαγμα δημιουργίας κοινοπραξιών που θα επιτρέπουν στους Κινέζους να έχουν πρόσβαση στις τεχνολογίες τους (Henri, 2001).

Οι ΕΟΖ προσφέρουν στους ξένους επενδυτές δύο χρόνια φοροαπαλλαγής επί των κερδών από την πρώτη χρονιά, κι ύστερα μια ελάφρυνση κατά το ήμισυ για τρία χρόνια. Επιπλέον για να παρακινηθεί η επανεπένδυση των κερδών στην Κίνα, οι κινεζικές αρχές παραχωρούν επιστροφή φόρου 40% επί του επενδυμένου ποσού. Ωστόσο οι κινεζικές επιχειρήσεις, με την είσοδο της Κίνας στον ΠΟΕ, αρχίζουν να επανεξετάζουν σοβαρά τα πλεονεκτήματα αυτών των ζωνών, γεγονός που θα μπορούσε να οδηγήσει έως και στην εξαφάνισή τους, εφόσον η υποχρέωση μιας ομοιόμορφης εδαφικά εφαρμογής των κανόνων του ΠΟΕ μπορεί να είχε σαφείς συνέπειες προς την ύπαρξη των ΕΟΖ (Bessiere, 2007).

Χάριν στις ΕΟΖ η Κίνα έγινε εκλεκτός τόπος για τις ΑΞΕ. Ως μια κλειστή οικονομία για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα, η Κίνα σε λιγότερο από μια δεκαετία έγινε δεύτερη χώρα προσέλκυσης ΑΞΕ, αμέσως μετά τις ΗΠΑ. Ωστόσο, το 2002 κατάφερε να τις εκθρονίσει για ένα έτος. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Κίνα προσελκύει πάνω από το 10% της ροής αυτών των επενδύσεων, δηλαδή το 40% από αυτές που προορίζονται για τις αναδυόμενες χώρες.

Η βασικότερη ροή προέρχεται από την Ασία και την κινεζική διασπορά. Τα κεφάλαια χρησίμευαν καταρχάς στην εγκατάσταση εργοστασίων και εργοστασίων κατασκευής υφασμάτων, υποδημάτων και άλλων ειδών. Κατόπιν, ήταν προς όφελος των προϊόντων με υψηλότερο ΦΠΑ, όπως ηλεκτρονικά εξαρτήματα, εξαρτήματα πληροφορικής, ηλεκτρικές συσκευές και αυτοκίνητα. Αυτή η εξέλιξη επεξηγεί την εν δυνάμει άνοδο της χώρας ως «υπεργολάβου» και ως μέλλουσα ανταγωνίστριας δύναμης των ανεπτυγμένων χωρών.

2.3 Δημόσιος Τομέας – Κράτος – Πρωτοβουλία “One Belt One Road”

Η μεταρρύθμιση στους τομείς του δημοσίου, των κρατικών επιχειρήσεων και των τραπεζών αποτελεί διαρκή στόχο του κινεζικού κράτους και ανολοκλήρωτο συνάμα. Οι κόλποι του Κόμματος είναι αυτοί που αποτελούν την τροχοπέδη για τη μη επίσπευση αυτού του είδους των μεταρρυθμίσεων, καθώς ο διχασμός μεταξύ των μελών του Κόμματος ήτοι ρεφορμιστές έναντι συντηρητικών, διατηρείται εσκεμμένα ή όχι μέχρι σήμερα.

Η Κίνα αριθμεί περίπου 305.000 κρατικές επιχειρήσεις, εκ των οποίων αρκετές είναι αποδοτικές ακόμα και σε σχέση με το διεθνή ανταγωνισμό. Τα υψηλά κοινωνικά κόστη όμως, αφού στην Κίνα ως μονάδα εργασίας λογίζεται το άτομο σε όλους σχεδόν τους τομείς (υγεία, φοίτηση τέκνων, σύνταξη, κατοικία), καθώς και η γήρανση του πληθυσμού, αυξάνουν κατά πολύ αυτού του είδους τις δαπάνες, εμποδίζοντας την υλοποίηση μιας μεταρρύθμισης με πιο οικονομοτεχνικό προσανατολισμό για το κράτος. Επίσης, η κακή διαχείριση αυτών των επιχειρήσεων είναι μια εξίσου σημαντική πρόκληση για το κράτος, το οποίο κάποιες φορές προτιμά να εθελουφλεί στο γεγονός ότι, το ίδιο, βάσει πολιτικών και κοινωνικών κριτηρίων επιλέγει τους διοικητές των επιχειρήσεων, αντί κριτηρίων κατάρτισης, τεχνικών και διαχειριστικών ικανοτήτων (Lew, 1999).

Σχετικά με το τραπεζικό σύστημα, η αγορά αποτελείται σε εθνικό επίπεδο, από τέσσερις μεγάλες κρατικές τράπεζες εμπορικού προσανατολισμού και από τρεις τράπεζες πολιτικού προσανατολισμού. Είναι υπό τον έλεγχο της κεντρικής εξουσίας. Σε τοπικό επίπεδο, υπάρχουν και άλλες τράπεζες περιορισμένης όμως δραστηριότητας, ο έλεγχος των οποίων διασφαλίζεται από τις τοπικές αρχές.

Στην προγραμματισμένη οικονομία, υπήρχε μία μόνο τράπεζα, η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας, που αναλάμβανε πολλαπλούς ρόλους, ανάμεσα στους οποίους και το ρόλο της Κεντρικής Τράπεζας (εγγυητής του νομίσματος) και το ρόλο μεσολαβητή των επιχειρήσεων στο χρηματοοικονομικό τομέα. Το 1984, η δημιουργία τεσσάρων τραπεζών ανακουφίζει τη Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας από τις πιστωτικές τις δραστηριότητες. Το 1995, η δημιουργία τριών ξεχωριστών πολιτικού προσανατολισμού τραπεζών διαχωρίζει τη δραστηριότητα των πολιτικών δανείων από εκείνη των εμπορικών. Το 2003, η δημιουργία της CRBC (China Banking Regulatory Commission) απαλλάσσει την Κεντρική Τράπεζα από τη δραστηριότητα της χρηματοοικονομικής εποπτείας. Η Κεντρική Τράπεζα ασχολείται πλέον μόνο με τη νομισματική πολιτική.

Η φιλελευθεροποίηση (Wang 2014) αυτού του τομέα προϋποθέτει την εξυγίανση των πρακτικών που ακολουθούν οι φορείς του. Το χρηματοοικονομικό σύστημα, πράγματι έχει στιγματιστεί από χρόνια διαδικασιών για διοικητικές άδειες και απουσίας πιέσεων για

αποδοτικότητα, στα οποία προστίθεται μια διαφθορά που για πολύ καιρό αγνοούνταν ακούσια ή όχι, από τις κεντρικές αρχές.

Σήμερα, διαπιστώνεται πως κύρια συνέπεια παρατηρείται να είναι η τεχνική αφερεγγυότητα του κινεζικού τραπεζικού τομέα με βάση τις διεθνείς λογιστικές προδιαγραφές. Ωστόσο η πρωτοβουλία του “One Belt One Road” είναι ένα μεγάλο έργο που στοχεύει στη βελτίωση της περιφερειακής συνεργασίας και της ανάδειξης ενός αξιόπιστου συστήματος που εκπηγάζει από την Κίνα, μέσω της καλύτερης σύνδεσης μεταξύ των χωρών που βρίσκονται στον αρχαίο δρόμο του μεταξιού. Μια οδός που συνιστά την προσπάθεια της Κίνας να εμφανίζεται ως γνώστης της παρελθούσης κατάστασης της και δείχνει έμπρακτα την έμφαση στην συμμετοχή της στην αγορά, ως παγκόσμιος κυρίαρχος και παράλληλα ενωτικός παίκτης. Περιλαμβάνει την οικονομική ζώνη του δρόμου του μεταξιού για τη γη και τον θαλάσσιο δρόμο του μεταξιού όπως χαράσσεται στον 21ο αιώνα. Στην αρχή, συμμετείχαν 64 χώρες, αλλά το πεδίο εφαρμογής του OBOR έχει πλέον διευρυνθεί σε πάνω από 100. Ο χάρτης πορείας που εκδόθηκε από την Κίνα τον Μάρτιο 2015 (OECD 2017), υπογραμμίζει τις πέντε προτεραιότητες της πρωτοβουλίας:

- Το συντονισμό των πολιτικών (προώθηση της διακρατικής συνεργασίας), σύνδεση εγκαταστάσεων (βελτίωση της οδικής, της ενέργειας και των υποδομών πληροφοριών).
- Την ανεμπόδιστη ροή του εμπορίου (αφαίρεση εμπορικών και επενδυτικών εμποδίων).
- Τη χρηματοπιστωτική ενοποίηση (εμβάθυνση της οικονομικής συνεργασίας, την επέκταση των διμερών συμφωνιών ανταλλαγής νομισμάτων και οικισμούς, δημιουργία νέων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων)
- Και τέλος, την ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα του τουρισμού και της περιβαλλοντικής/ενεργειακής συνεργασίας.

2.4 Κινεζική Σκέψη και Σύγχρονο κινεζικό Δίκαιο

Το άτομο και η κοινότητα διαφέρουν παρασάγγας συναρτήσει της κινεζικής με τη δυτική προσέγγιση. Αν για τη δυτική κοινωνία το άτομο αποτελεί μέρος μιας κοινότητας και πορεύεται με την αρχή της ελευθερίας ώστε να προσφέρει και στο συλλογικό καλό, για την κινεζική κουλτούρα η κοινωνία θεωρείται ενιαία. Αποτελεί μια ολότητα και το άτομο υπάρχει μόνο μέσω αυτής και όχι ως καθαυτό. Το καλό της κοινότητας, της οικογένεια, την κοινωνίας είναι φάρος και συνάμα υπόδειξη καλού, εξίσου αναφορικά με το άτομο. Συμπερασματικά, ο δυτικός ατομικισμός προσκρούει στον κινεζικό κοινοτισμό,

αποδεικτικό παράδειγμα του οποίου, είναι οι θέσεις του Κομμουνιστικού Κόμματος Κίνας (ΚΚΚ), το οποίο κυβερνά τη χώρα μέσω της κεντρικής επιτροπής (πολιτικό γραφείο) του κόμματος και του Εθνικού Λαϊκού Κοινοβουλίου.

Το σύνταγμα της Κίνας ορίζει ότι οιοσδήποτε κινέζος εργαζόμενος, αγρότης, μέλος των ενόπλων δυνάμεων, διανοούμενος και οποιοσδήποτε μέλος άλλων κοινωνικών στρωμάτων που έχει φθάσει στην ηλικία των 18, δέχεται το πρόγραμμα και το σύνταγμα του ΚΚΚ και είναι πρόθυμος να εργασθεί μπορεί να υποβάλει αίτηση εντάξεως στο ΚΚΚ. Η συμμετοχή στα κοινά μέσω του κομματικού μηχανισμού ενθαρρύνεται, επιβάλλεται και προβάλλεται ως η εναλλακτική προσέγγιση στις ατομικές ελευθερίες (National People's Congress-NPC, 2017).

Η Κίνα εν αντιθέσει με την πρώην ΕΣΣΔ ακολουθώντας το δόγμα του Μάο για *«απλή ζωή και σκληρό αγώνα»*, διατήρησε τον κοινωνικό της ιστό ζωντανό, τον πλούτο της χώρας σε κινεζικά χέρια και το κυριότερο, τις εσωτερικές αντιδράσεις να εκδηλώνονται ως προσπάθειες βελτίωσης του συστήματος και όχι ως επιθέσεις εναντίον του. Σαφώς στην επιτυχία αυτή έχει βοηθήσει και η νοοτροπία των Κινέζων καθώς επίσης και το γεγονός ότι κατά κανόνα το σύστημα ηγεσίας πρόβαλλε ως μια οντότητα που εκπροσωπεί τη σύνεση και τη σοφία, άσχετα αν οι κοινωνικές μάζες ένοιωθαν ότι τα βήματα που είναι απαραίτητα για τη βελτίωση του τρόπου ζωής πρέπει να αποφασισθούν και να γίνουν εγκαίρως.

Το κομματικό καθεστώς έχει εισέτι καταφέρει να ελέγξει τη ροή του οικονομικού χειμάρρου αποδεχόμενο καταρχάς το δόγμα *«μία χώρα πολλά συστήματα»*. Το πρόσφατο επιστραφέν Χονγκ Κόνγκ, το Μακάο και η Σαγκάη αποτελούν υποδείγματα πόλεων δυτικού τύπου με δομές και επενδύσεις που χρηματοδοτούνται κυρίως από ξένες επενδύσεις αλλά επιβλέπονται από αμιγώς κομματικές επιτροπές.

Η επίδραση της παγκοσμιοποίησης είναι ορατή σε νομικό επίπεδο, καθόσον η πολιτική του οικονομικού ανοίγματος στο εξωτερικό ανάγκασε την Κίνα στην αποκατάσταση ανοιχτής νομιμότητας για την προσέλκυση του επενδυτικού κοινού καθώς και της παροχής προς αυτό, το πλαίσιο ασφάλειας που αναζητά και ρητή προστασία από το δίκαιο. Η επιθυμία για προσέλκυση τεχνολογίας και ξένων κεφαλαίων συγκεκριμενοποιήθηκε με τη δημοσίευση πολλών οικονομικών νόμων. Συνεπώς το νομικό περιβάλλον που σχετίζεται με τις ΑΞΕ γνωρίζει τη σημαντικότερη εξέλιξη και μεταβάλλεται δυναμικά από το 1978 (Ταο, 1999).

2.5 Εξωτερική Πολιτική – Σχέσεις με Ε.Ε

Η Κίνα έχει εξαγγείλει τι θέσεις της σε όλα τα θέματα που άπτονται των διεθνών σχέσεων και των διαστάσεων της παγκόσμιας ειρήνης, οικονομικής συνεργασίας και ανάπτυξης. Η κινεζική ηγεσία είτε άμεσα με επίσημα έγγραφα εκ των οποίων τα περισσότερα έχουν εναρμονισθεί στις επιταγές της, είτε έμμεσα μέσω δηλώσεων σε επίσημες εκδηλώσεις και με κινήσεις υπέρ ή κατά κινέζων αξιωματούχων για τον τρόπο που χειρίσθηκαν ευαίσθητα θέματα.

Οι θεμελιώδεις στόχοι αυτής της πολιτικής (Μουρδουκούτας Arayma, 2006) είναι η διατήρηση της ανεξαρτησίας, η εδαφική ακεραιότητα, τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κίνας, η δημιουργία ευνοϊκού διεθνούς περιβάλλοντος για μεταρρυθμίσεις, το άνοιγμα και ο εκσυγχρονισμός της Κίνας και η προώθηση της παγκόσμιας ειρήνης και κοινής ανάπτυξης. Η Κίνα βρίσκεται παραδοσιακά προσκολλημένη στην αρχή της ανεξαρτησίας. Αναφορικά στο σύνολο των διεθνών σχέσεων τοποθετείται με γνώμονα τα θεμελιώδη συμφέροντα του κινεζικού λαού χωρίς να υποκύπτει σε εξωτερικές πιέσεις. Η Κίνα δύσκολα σχηματίζει συμμαχίες με ισχυρά κράτη, ή συνασπισμούς ισχυρών κρατών, καθώς και δε συμμετέχει στον αγώνα των εξοπλισμών ή την στρατιωτική επέκταση. Εναντιώνεται στον ηγεμονισμό και διατηρεί την παγκόσμια ειρήνη καθόσον θεωρεί ότι όλες οι χώρες ανεξαρτήτως πλούτου, ισχύος και μεγέθους αποτελούν ίσα μέλη της διεθνούς κοινότητας. Τηρεί στάση απόστασης χωρίς να επεμβαίνει στην εσωτερική οργάνωση και λειτουργία των κρατών με τη φράση «Η Κίνα δεν επιβάλλει το κοινωνικό της σύστημα και την ιδεολογία της σε άλλες χώρες ούτε και επιτρέπει σε άλλες χώρες αντίστοιχες επεμβάσεις».

Αναφορικά όμως με τις σχέσεις και κυρίως τις εμπορικές σχέσεις της Κίνας με την ΕΕ, της οποίας μέλος είναι και η χώρα μας η εξωτερική πολιτική που αναπτύσσει η Κίνα είναι έντονη. Πιο συγκεκριμένα (EU Commission 2016), ΕΕ και Κίνα έχουν συμφωνήσει ότι η μελλοντική επενδυτική τους συμφωνία θα πρέπει να βελτιώσει τις ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά για τους επενδυτές τους, δημιουργώντας ένα πραγματικό δικαίωμα επενδύσεων και μην επιτρέποντας διακρίσεις επί των ημέτερων αντίστοιχα εταιριών τους. Η ΕΕ και η Κίνα είναι επίσης αποφασισμένες να αντιμετωπίσουν βασικές προκλήσεις του ρυθμιστικού περιβάλλοντος, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που σχετίζονται με διαδικασίες διαφάνειας, αδειοδότησης/εξουσιοδότησης και παροχής υψηλού και ισορροπημένου επιπέδου προστασίας για τους επενδυτές και τις επενδύσεις τους. Προς αυτή την κατεύθυνση κινούνται ως τις μέρες μας (EU Commission 2018) οι διαπραγματεύσεις της επενδυτικής συμφωνίας, σύμφωνα με τον πρόσφατα διεξαχθέντα 17^ο γύρο του Πεκίνο, που έλαβε χώρα

από 22 – 24 Μαΐου 2018. Οι διμερείς συνομιλίες κάλυψαν τις ακόλουθες διατάξεις και θέματα:

- Απαλλοτριώσεις.
- Εθνική μεταχείριση και συναφή ζητήματα, όπως γενικές εξαιρέσεις, ειδικές διατυπώσεις και απαιτήσεις πληροφόρησης.
- Δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση.
- Διευθέτηση διαφορών.
- Βιώσιμη ανάπτυξη.

2.6 Σοσιαλισμός της Αγοράς και Φιλελευθερισμός Κινεζικού Τύπου

Σε ιδεολογικό επίπεδο η Κίνα προσάρμοσε τον κομμουνισμό σύμφωνα με την οικονομική και πολιτισμική της πραγματικότητα. Επιπρόσθετα, δεν επέμεινε σε μια αυστηρή ερμηνεία και εξέλιξε τη θεωρία σύμφωνα με το εσωτερικό και εξωτερικό πλαίσιο. Σχετικά ο Ντενγκ Σιαοπίνγκ αναφέρει: *«Ο αυτόματος συνειρμός της οικονομίας της αγοράς και του καπιταλισμού από τη μια πλευρά, του σοσιαλισμού και της προγραμματισμένης οικονομίας από την άλλη, είναι λάθος στο βαθμό που καθένα από αυτά τα δόγματα διαχωρίζεται το ένα από το άλλο. Άλλωστε ποια η σημασία του γεγονότος ότι ένας γάτος μπορεί να είναι λευκός ή μαύρος, το σπουδαίο της υπόθεσης είναι να είναι ικανός να πιάνει τα ποντίκια».*

Το 1999, το κινεζικό Σύνταγμα αναθεωρείται με τρεις μείζονες τροπολογίες ως εξής:

- Αναγνώριση των μη κρατικών τομέων (ιδιωτικού τομέα κυρίως), ως στυλοβάτων της οικονομικής ανάπτυξης, όπως και ο δημόσιος τομέας.
- Τοποθετούν στο προοίμιο τη θεωρία του Ντενγκ Σιαοπινγκ στο ίδιο επίπεδο με τη μαρξιστική – λενινιστική σκέψη και τη σκέψη του Μάο Τσε Τούνγκ.
- Καθίσταται η Κίνα κράτος δικαίου στη θεωρία και καταγράφεται η έννοια της «σοσιαλιστικής οικονομίας της αγοράς».

Η κομμουνιστική ιδεολογία αντικαθίσταται σιγά σιγά από έναν ανανεωμένο κομφουκιανισμό και έναν υπέρμετρο πατριωτισμό, που χρησιμοποιούνται ως οχύρωμα ενάντια στην εξάπλωση των ιδεών ελευθερίας της Δύσης (Bessiere, 2007).

Το 2001, κατά την 80^η επέτειο του ΚΚΚ, επιβεβαιώνεται η αποκατάσταση των καπιταλιστών, ενώ το Κόμμα παραδέχεται την εξέλιξη των εννοιών και των θεωριών του. Το 2002, κατά το 16^ο Συνέδριο του ΚΚΚ, επικυρώθηκε η είσοδος των καπιταλιστών στους κόλπους του Κόμματος και ως χαρακτηριστικό προϊόν αυτής της προσχώρησης, η τροποποίηση του Συντάγματος ώστε να ενταχθεί το απαραβίαστο της ιδιωτικής περιουσίας

το 2004 (Bobin, 2008).

Η πολιτική φιλοσοφία του ΚΚΚ βρίσκεται τώρα στο σταυροδρόμι του κομμουνισμού και του φιλελευθερισμού, ακολουθώντας τη μέση οδό του πραγματισμού. Ως εκ τούτου, για να αποκτήσει νέα νομιμότητα, η Κεντρική Σχολή του Κόμματος δέχεται, από το Νοέμβριο του 2001, ιδιώτες επιχειρηματίες. Η Κίνα είναι στο στάδιο επινόησης ενός ισορροπημένου φιλελευθερισμού, υπό τον έλεγχο του κράτους ή όπως μερικοί πιστεύουν, επινόησης εκ νέου του υπάρχοντος καπιταλισμού. Επιδεικνύει την ικανότητά της να επιτυγχάνει τη συνύπαρξη πολλών δογμάτων από τα οποία συγκρατεί μόνο ότι είναι καλύτερο. Αν και αυτή η συνύπαρξη, χρήζει δοκιμής στο χρόνο.

2.7 Ανακεφαλαίωση

Οι μεταρρυθμίσεις της αγοράς στην μετά Μάο εποχή, βρίσκουν την Κίνα να ενθαρρύνει μια πολλές, μικρές σε μέγεθος, διαφορετικές, ακόμα σπουδαιότερα και ιδιωτικές επιχειρήσεις. Ταυτόχρονα, η κινεζική κυβέρνηση χαλαρώνει στους ελεγκτικούς μηχανισμούς της για τις τιμές και για την προώθηση ξένων επενδύσεων. Οι εξαγωγές θεωρούνται σαν ένα από τα πλέον σπουδαία αναπτυξιακά εργαλεία, ωθώντας στη δημιουργία ειδικών οικονομικών ζωνών (ΕΟΖ), πρώτα στη Καντόνα και τη Σεντζέν και ακολούθως σε άλλες πόλεις της Κίνας όπως η Σαγκάη ή το Χονγκ Κονγκ. Οι κρατικές επιχειρήσεις αναδιαρθρώνονται με την εισροή δυτικών μεθόδων διαχειριστικών συστημάτων. Κατά τα μισά του 2010, η Κίνα αντιστρέφει μερικές πρωτοβουλίες οικονομικής φύσεως συνέπεια της απελευθέρωσης, με αγορές ανεξάρτητων επιχειρήσεων σε τομείς όπως οι βιομηχανίες αυτοκινήτων, ο χάλυβας η ενέργεια, από κρατικές εταιρείες. Οι μεταρρυθμιστικές της πολιτικές, η είσοδος σε διεθνείς οργανισμούς, η θωράκιση του εθνικού της νομίσματος και η αξιοπιστία της κεφαλαιουχικής αξίας των τραπεζών της, προσδίδουν εχέγγυα μακροήμερευσης στην οικονομική της πορεία, όσο κι αν αρχικά προβλημάτισαν μέχρι να μεταβληθούν και προσανατολιστούν οι μεταρρυθμίσεις με πιο φιλελεύθερο πρόσημο, ιδίως μετά την επίσημη αποδοχή των καπιταλιστών στις τάξεις του ΚΚΚ. Η κινεζική σκέψη προσαρμόζεται στις δυτικές προδιαγραφές με την υποχρεωτικότητα που απαντά, κυρίως στο συσχετισμό κανόνων δικαίου – ΑΞΕ, αλλά και επιχειρεί να προσαρμόσει τα διεθνή πρότυπα πολιτικής ιδεολογίας και επενδύσεων, διαμέσου πολυποίκιλων δογμάτων που υποστηρίζει λόγω της εσωτερικής μεταβλητότητας του πληθυσμού της, που εντέχνως αποσιωπά, επιδεικνύοντας αυτήν την πολυπλοκότητα ως στοιχείο σύγχρονης υπεροχής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΕΞΩΤΕΡΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ : ΤΟ ΑΥΞΑΝΟΜΕΝΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ ΣΤΗΝ ΑΦΡΙΚΗ

3.1 Εισαγωγή

Ακολουθώντας την αξιοσημείωτη επιτυχία της να προσελκύσει άμεσες ξένες επενδύσεις (FDI), με την εφαρμογή της πολιτικής “open door policy” το 1979, η Κίνα γίνεται μια σημαντική πηγή άμεσων ξένων επενδύσεων (OECD Investment News, March 2008). Ξεκινώντας χωρίς ουσιαστικά άμεσες ξένες επενδύσεις στο εξωτερικό (ODI) το 1979, οι κινεζικές εξωτερικές επενδυτικές ροές, έχουν όλο και περισσότερο επεκταθεί τα τελευταία 25 χρόνια, (Lunding, 2006) ειδικά μετά την υιοθεσία της πολιτικής “going global policy” το 2000, καθώς επίσης την είσοδο στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (WTO), στα 2001. Κατά την περίοδο 2001 - 2006, η ροή της κινεζικής εξωτερικής άμεσης επένδυσης (ODI) αυξήθηκε σε επίπεδο κατά 19 φορές περισσότερο από τη ροή του 2000. (OECD Investment Policy Reviews, 2008) Ομοίως, οι εξωτερικές επενδύσεις άνησαν το 2008, σημειώνοντας συνολικές εκροές από την περιοχή σε ύψος 186.000.000.000\$, κατά τη διάρκεια της χρονιάς (World Investment Report, 2009). Παρόλη την παγκόσμια οικονομική κρίση, οι ξένες άμεσες επενδύσεις (FDI) από την Κίνα, αυξήθηκαν στα 52.000.000.000\$ το 2008, 132% περισσότερο από το 2007 και οι εκροές της συνέχισαν να αυξάνονται στις αρχές του 2009. Η Κίνα κατατάχθηκε δέκατη τρίτη χώρα στον κόσμο ως μια πηγή άμεσων ξένων επενδύσεων (FDI) και τρίτη ανάμεσα σε όλες τις αναπτυσσόμενες και μεταβατικές οικονομίες.

Η ταχεία οικονομική ανάπτυξη και η δυναμική συμμετοχή στο παγκόσμιο εμπόριο, οι ξένες άμεσες επενδύσεις στη Κίνα και οι κινεζικές επενδύσεις στο εξωτερικό, είναι οι βασικοί στόχοι της Κίνας για την ολοκλήρωσή της στην παγκόσμια οικονομία. (IBM Institute for Business Value, 2006) Ωστόσο, πιο ουσιαστικά, όχι μόνο η γενική ανοικτή πολιτική της Κίνας, αλλά και τα διάφορα κίνητρα και οι ανάγκες, έχουν παρακινήσει τους Κινέζους επενδυτές να εξαπλώνονται στο εξωτερικό.

3.2 Εστίαση σε πολιτικές εξωστρέφειας – Outward Direct Investment (ODI)

Οι κινεζικές εξωτερικές άμεσες επενδύσεις (ODI) καθοδηγούνται από την αυξανόμενη ζήτηση πηγών ενέργειας και πρώτων υλών (Robert D. Kaplan, 2010). Η ταχεία αστικοποίηση μαζί με την επιθετική εγχώρια οικονομία, καθώς επίσης η αυξανόμενη ζήτηση πετρελαίου και φυσικού αερίου, οι πρώτες ύλες και το ξένο κεφάλαιο, αποτελούν για τους Κινέζους επενδυτές ένα σημαντικό οδηγό προκειμένου να αναζητήσουν νέες αγορές στο εξωτερικό (Zweig and Jianhai, 2005). Στην εποχή μας, η Κίνα είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος εισαγωγέας πετρελαίου στον κόσμο, ενώ πριν λίγα χρόνια, ήταν ο μεγαλύτερος εξαγωγέας πετρελαίου της ανατολικής Ασίας.

Εντούτοις, το ενδιαφέρον των εξωτερικών επενδύσεων της Κίνας (ODI) δεν περιορίζεται μόνο στην αναζήτηση φυσικών πόρων. Οι κινεζικές επιχειρήσεις ενδιαφέρονται για ένα ευρύτερο φάσμα βιομηχανιών και όχι μόνο αυτών των ενεργειακών (Zhang, 2005). Σύμφωνα με την επενδυτική πολιτική του ΟΟΣΑ το 2008, τα κινεζικά προγράμματα των εξωτερικών επενδύσεων (ODI) καθοδηγούνται κυρίως από πέντε σημαντικά κίνητρα. Συγκεκριμένα προγράμματα αναζήτησης φυσικών πόρων, αγορές προϊόντων, σχέδια διαφοροποίησης, καθώς επίσης προγράμματα αναζήτησης στρατηγικών πόρων και αποτελεσματικότητας (OECD, 2008).

Ομοίως, οι Κινέζοι επενδυτές επικεντρώνονται στις επενδύσεις του εξωτερικού, με σκοπό να αποκτήσουν προηγμένες τεχνολογίες και διαχειριστική τεχνογνωσία (Lunding, 2007). Οι περισσότεροι από αυτούς παρακινούνται από την επιθυμία να γίνουν ανταγωνιστικοί στη διεθνή αγορά. Δύο σχετικά παραδείγματα που μπορούν να παρατεθούν είναι αυτό της απόκτησης από τη “Lenovo”, του τομέα των υπολογιστών της “IBM”, όπως επίσης η προσάρτηση της “TCL” με τη μονάδα παραγωγής της “Thompson TV”. Αφετέρου, η υπερπόντια εξάπλωση της Κίνας έχει επιτευχθεί από διάφορους εσωτερικούς λόγους. Η πλεονάζουσα βιομηχανική παραγωγική ικανότητα και το πρόβλημα της ανεργίας (Zhang, 2004), καθώς επίσης και ο υπερβολικός ανταγωνισμός ανάμεσα στις κινεζικές επιχειρήσεις στο εσωτερικό, έχουν παρακινήσει προς αναζήτηση νέων προσφορών στο εξωτερικό.

Στον απόηχο της ασιατικής οικονομικής κρίσης 1997-1998, η Κίνα, άρχισε πιο επίμονα να εστιάζει στις εξωτερικές άμεσες επενδύσεις (ODI). Μετά την επιτυχία του 1979 να προωθήσει και να προσελκύσει τις άμεσες ξένες επενδύσεις (FDI) στη χώρα, η Κίνα ασχολήθηκε με τις κινεζικές εξωτερικές επενδύσεις (ODI), επιτρέποντας απλά επενδύσεις

στο εξωτερικό. Ομοίως, οι Κινέζοι κυβερνητικοί αξιωματούχοι επιδείκνυαν συνεχώς την ανάγκη να εξερευνηθούν οι κινεζικές επιχειρήσεις νέες αγορές, επενδύοντας στο εξωτερικό (Tan, 1998). Για το λόγο αυτό το 1990, η κινεζική κυβέρνηση υιοθέτησε την πρώτη παγκόσμια πολιτική “Going global policy”, προωθώντας στρατηγικά κατ’ αυτόν τον τρόπο τις κινεζικές εξωτερικές επενδύσεις (ODI). Αυτή η στρατηγική, η οποία άρχισε επίσημα το 2001 από τον τότε πρωθυπουργό Zhu Rongji μαζί με το δεκαπενταετές σχέδιο της Κυβέρνησης για την εθνική οικονομία και την κοινωνική ανάπτυξη (2001-2005), σηματοδότησε τη μετάβαση της εξωτερικής επενδυτικής πολιτικής της Κίνας (FDI) από το να ενθαρρύνει απλά τις κινεζικές επενδύσεις στο εξωτερικό. Επομένως το Μάρτιο του 2004, ο πρωθυπουργός Wen Jiabao σε μια βασική πολιτική ομιλία του, στο δέκατο εθνικό συνέδριο, τόνισε τη σπουδαιότητα της “Going global” πολιτικής, δίνοντας έμφαση στη δημιουργία ενός αριθμού Κινέζων παγκόσμιων πρωταθλητών, ικανών να εμπλακούν στις άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό (ODI).

Η “Going global” πολιτική, τονίστηκε εξίσου και στο ενδέκατο πενταετές πρόγραμμα (2006-2010) (OECD, 2008) ενθαρρύνοντας τις κινεζικές επιχειρήσεις να διαδραματίσουν ένα πιο δυναμικό ρόλο στην παγκόσμια κεφαλαιαγορά και να επενδύσουν στο εξωτερικό, ώστε να ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητά τους (Silk and Malish, 2007). Οι περισσότερες εξωτερικές επενδύσεις (ODI) της Κίνας έχουν λάβει χώρα από το 2000, ενώ η κινεζική κυβέρνηση έχει επιβάλει ορισμένα μέτρα για να προωθήσει αυτή την πολιτική. Η κυβέρνηση, εκτός από τη θέσπιση κανονισμών προς διευκόλυνση των κινεζικών ξένων επενδύσεων (ODI), προσφέρει επίσης κίνητρα (OECD, 2008) για εξωτερικές επενδύσεις (ODI) σε στοχευμένες επιχειρήσεις (Cheng and Ma, 2007).

Γενικά μιλώντας, ο σκοπός της Κίνας να προωθήσει τις εξωτερικές επενδύσεις είναι εξαιρετικός. Η κινεζική κυβέρνηση συνειδητοποίησε, σε ένα σχετικά πρωτογενές στάδιο, ότι χρειάστηκαν πολλές προσπάθειες για να επενδύσουν στο εξωτερικό. Για το λόγο αυτό, το κρατικό συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση για τη μεταρρύθμιση του επενδυτικού συστήματος τον Ιούλιο του 2004, η οποία αναμόρφωσε τη διαδικασία ελέγχου και έγκρισης των εξωτερικών επενδύσεων (ODI). Αναγνωρίζοντας τη σπουδαιότητα της δημιουργίας παγκόσμιων ανταγωνιστικών πρωταθλητών, η κινεζική κυβέρνηση θέσπισε διοικητικές διαδικασίες, ενισχύοντας τη διαφάνεια. Αποκέντρωσε επίσης τη διαδικασία από τις κυβερνητικές, στις τοπικές αρχές, μετατοπίζοντας την εγκριτική αρχή για εποπτεία και παροχή υπηρεσιών. Επιπλέον, οι υψηλού επιπέδου διπλωματικές αποστολές καθώς επίσης και η συνεχής στήριξη από τους κυβερνητικούς οργανισμούς και τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (IBM, 2006), έχουν βοηθήσει ενεργά τις κινεζικές επιχειρήσεις να εμπλακούν σε επενδύσεις στο εξωτερικό.

Το Νοέμβριο του 2004 η “MOFCOM” στήριξε την καθιέρωση του συστήματος των επενδυτικών και επιχειρησιακών εμποδίων της χώρας αναφοράς, για να επιταχύνει την εφαρμογή της “Going global” πολιτικής. Ομοίως, το 2004, η “MOFCOM”, μαζί με το υπουργείο εξωτερικών απελευθέρωσε τις χώρες και τις βιομηχανίες για ένα κατάλογο επενδύσεων, για επενδύσεις εξωτερικού.

3.3 Σχέσεις κράτους – εταιρειών

Γενικά, η κινεζική κυβέρνηση έχει προσπαθήσει πολύ και έχει τελικά πετύχει να δημιουργήσει ένα κατάλληλο περιβάλλον για να στηρίζει τις κινεζικές εξωτερικές επενδύσεις (ODI). Έχει επιτυχώς μειώσει τους κινδύνους των επενδύσεων και προσφέρει συνεχώς στους Κινέζους επενδυτές τις σχετικές πληροφορίες και καθοδήγηση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτό της “MOFCOM”, η οποία ίδρυσε μια τράπεζα πληροφοριών για τις επενδύσεις στο εξωτερικό από όσες κινεζικές εταιρείες έχουν τέτοιες βλέψεις ανάπτυξης. Αντίστοιχα, η κινεζική κυβέρνηση έχει οργανώσει διάφορα σεμινάρια σχετικά με την παγκοσμιοποίηση των κινεζικών επιχειρήσεων, καθώς επίσης έχει δημιουργήσει ένα ηλεκτρονικό σύστημα αναφοράς, προσφέροντας βοήθεια στους Κινέζους επενδυτές που δραστηριοποιούνται στο εξωτερικό (Sauvant, 2005).

Καθώς ο βασικός στόχος των Κινέζων επενδυτών κατευθύνεται από τη θέληση να αποκτήσουν προηγμένη τεχνολογία και να εξελίξουν τις επιχειρήσεις τους για να έχουν ανταγωνισμό στο εσωτερικό, αλλά και στο εξωτερικό, οι κινεζικές εταιρείες έχουν επωφεληθεί σημαντικά από τις νέες κυβερνητικές πολιτικές. Υψηλά επίπεδα έρευνας και ανάπτυξης, έργα υποδομής και ένα εκπαιδευμένο αλλά συνάμα και χαμηλού κόστους εργατικό δυναμικό, έχουν οδηγήσει την εξάπλωση των κινεζικών επενδύσεων στο εξωτερικό (Silk and Malish, 2007).

Από την άλλη πλευρά, οι συγχωνεύσεις και οι εξαγορές έχουν βαθμηδόν αναδυθεί ως κυρίαρχο όχημα για τις εξωτερικές επενδύσεις της Κίνας (OECD, 2008). Οι κοινοπραξίες και η δημιουργία θυγατρικών εταιρειών στο εξωτερικό, οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν από τις κινεζικές εταιρείες στις πρώτες φάσεις της εξέλιξης των κινεζικών εξωτερικών επενδύσεων, δεν προτιμώνται πλέον από τις μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις (MNEs). Μόνο μικρές εταιρείες χρησιμοποιούν ακόμα αυτά τα επενδυτικά οχήματα για να εξαπλώσουν τις επιχειρήσεις τους στο εξωτερικό.

Πιο συγκεκριμένα, οι εξωτερικές επενδύσεις (ODI) της Κίνας, κυριαρχούνται ιδιαίτερα από κρατικές επιχειρήσεις. Οι περισσότερες από αυτές, είναι οι πολυεθνικές εταιρείες υπό την αιγίδα της κεντρικής κυβερνητικής διοίκησης. Ωστόσο, πρόσφατα όλο και περισσότερες

ιδιωτικές επιχειρήσεις εμφανίζονται να συμμετέχουν ενεργά στο κινεζικό δίκτυο εξωτερικών επενδύσεων. Αν και η επίδοσή τους στον παγκόσμιο επενδυτικό τομέα, είναι σημαντική, δεν θεωρούνται ότι ανήκουν ακόμα στους πρωταθλητές της Κίνας, όπως είναι οι : “Sinopec”, “Sinochen”, “China National Offshore Oil Corporation” και “China National Petroleum Corporation” (OECD, 2008).

Είναι γνωστό ότι η Κίνα πάντοτε επιθυμούσε και ακόμη επιθυμεί να προωθήσει ανταγωνιστικούς παγκόσμιους παίκτες στο διεθνές οικονομικό σύστημα. Για το λόγο αυτό η υψηλή βαθμολογία 54 κινεζικών εταιρειών στον κατάλογο των 500 του διεθνούς κεφαλαίου, είναι μια επιβεβαίωση που δικαιώνει τον ισχυρισμό της ανοδικής κινεζικής ανάπτυξης της οικονομίας, στο πέρασμα των χρόνων. Πενητατέσσερις κινεζικές επιχειρήσεις ευρίσκονται στην παγκόσμια λίστα των 500, συγκριτικά με 43 επιχειρήσεις το 2009. (People’s Daily Online, 2010) Τρεις από αυτές που ονομάζονται, “China Petroleum Corp.”, “China Petroleum and Chemical Corp. (Sinopec)” και “State Grid Corp of China” είναι ανάμεσα στις 10 καλύτερες επιχειρήσεις παγκοσμίως. Το γεγονός αυτό καθιστά την Κίνα την τρίτη μεγαλύτερη χώρα ανάμεσα στις 500 του κεφαλαίου, ακολουθώντας μόνο τους δυο μεγάλους παγκόσμια εδραιωμένους παίκτες, Η.Π.Α και Ιαπωνία.

Η αύξηση των κινεζικών επενδυτών έχει γίνει αντιληπτή από την αύξηση του αριθμού των επιχειρήσεών τους, στο εξωτερικό. Μέχρι το τέλος του 2004, οι κινεζικές εξωτερικές επενδύσεις (ODI) είχαν καλύψει το 71% των χωρών στον κόσμο. Ομοίως, η τοπική διανομή των κινεζικών εξωτερικών επενδύσεων (ODI) διέφερε, συμπεριλαμβάνοντας τις αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες χώρες επίσης. Βασισμένη στη στατιστική της “MOFCOM”, η Ασία και ειδικά το Hong Kong, είναι ο κύριος προορισμός των εξωτερικών επενδύσεων της Κίνας (ODI). Επιπρόσθετα, η Ε.Ε, οι Η.Π.Α με την Βόρεια Αμερική και την Ωκεανία, καθώς επίσης και οι αναπτυσσόμενες χώρες και περιοχές όπως η Λατινική Αμερική, έχουν προσελκύσει πολλούς Κινέζους επενδυτές. Κατά τον ίδιο τρόπο, υπάρχει ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον των κινεζικών επιχειρήσεων στην Αφρική. Αναμφίβολα, η αφρικανική ήπειρος είναι μια σημαντική πηγή των εξωτερικών επενδύσεων της Κίνας (FDI).

3.4 Το αυξανόμενο ενδιαφέρον στην Αφρική

Η Κίνα και η Αφρική είχαν σχέσεις για δεκαετίες με πολιτικά και ιδεολογικά κίνητρα. (OECD, 2008) Για περισσότερα από 50 χρόνια η Κίνα προσέφερε σημαντική βοήθεια στις χώρες της Αφρικής. Εντούτοις, σήμερα τα κίνητρα της Κίνας να επενδύσει στην Αφρική είναι περισσότερο εμπορικής και οικονομικής προέλευσης. Πράγματι, το επενδυτικό

περιβάλλον στην Αφρική βελτιώνεται συνεχώς. Αυτός είναι ένας από τους πλέον καίριους λόγους γιατί η Αφρική τα τελευταία χρόνια έχει μετεξελιχθεί σε έναν ελκυστικό επενδυτικό και εμπορικό προορισμό για αναπτυσσόμενες και για αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι εμπορικές σχέσεις και οι δεσμεύσεις ανάμεσα στα δύο κράτη και ο αυξανόμενος αριθμός των κινεζικών επενδύσεων στην Αφρική θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν από διάφορους λόγους. Δεν είναι μόνο η αυξανόμενη ζήτηση πετρελαίου και φυσικών πηγών, αλλά επίσης και η ανάγκη για την εξαγωγή κινεζικών προϊόντων στο εξωτερικό, εξαιτίας του τεραστίου εγχώριου ανταγωνισμού, ο οποίος έχει παρακινήσει τις κινεζικές επιχειρήσεις να επικεντρωθούν στην Αφρική. Σήμερα, η Κίνα, είναι ο τρίτος εμπορικός συνεταιίρος της Αφρικής μετά τις Η.Π.Α και τη Γαλλία. Αντίθετα το Ηνωμένο Βασίλειο (Taylor, 2007) έχει χάσει τον παραδοσιακό ηγετικό του ρόλο στις εξωτερικές επενδύσεις (FDI) στην Αφρική.

Σύμφωνα με πηγές του Υπουργείου εμπορίου, οι κινεζικές εισαγωγές από την Αφρική και το διμερές εμπόριο στους πρώτους τέσσερις μήνες του 2010, ανήλθε στα 15.200.000.000\$ και 27.800.000.000\$ αντίστοιχα. Τα ποσά αυτά ήταν κατά 167% και 76% παραπάνω συγκρινόμενα με αυτά του προγενέστερου έτους (2009). Παρά τη διεθνή οικονομική κρίση που ξέσπασε στον πλανήτη, η Κίνα δεν επηρεάστηκε σημαντικά. Οι κινεζικές εταιρείες συνέχισαν να επενδύουν στο εξωτερικό, κάτω από τη συνεχή στήριξη της κινεζικής κυβέρνησης. Επιπλέον όσον αφορά τις εμπορικές σχέσεις ανάμεσα σε Κίνα και Αφρική, η κινεζική κυβέρνηση, τους πρώτους μήνες του 2009 δεσμεύθηκε να προωθήσει σχέδια ανάπτυξης, να μειώσει το χρέος της Αφρικής και να προσφέρει στις αφρικανικές χώρες την κατάλληλη βοήθεια (Cook and Gu, 2010).

Το Μάρτιο του 2010, η κινεζική “FAW” ανώνυμος εταιρεία, ως ο μεγαλύτερος κατασκευαστής αυτοκινήτων στην Κίνα, ανακοίνωσε μια επένδυση 100.000.000\$ σε ένα κατασκευαστικό πρόγραμμα στη Ν. Αφρική (China Daily, 2010). Αυτό αποτελεί το μεγαλύτερο επενδυτικό πρόγραμμα που έγινε ποτέ από Κινέζους επενδυτές στην αυτοκινητοβιομηχανία της χώρας. Στο τέλος Μαρτίου, η κινεζική εθνική εταιρεία ομάδας χημικών μηχανικών, μαζί με μια τοπική εταιρεία επένδυσε 500.000.000\$ για την εγκατάσταση του μεγαλύτερου εργοστασίου λιπασμάτων στο Σουδάν. Είναι φανερό ότι, οι κινεζικές εταιρείες επενδύουν στην Αφρική σε μεγάλο βαθμό. Αυτή η τάση είναι πολύ σημαντική για την Αφρική, προκειμένου να αναπτυχθεί γρήγορα, εφόσον η Κίνα, δεν είναι μόνο ένας επενδυτής, αλλά ένα επιτυχημένο παράδειγμα μιας αναπτυσσόμενης χώρας, η οποία έχει τελικά καταφέρει να πρωταγωνιστεί σε ολόκληρο τον κόσμο.

Βασισμένο στα νέα της παγκόσμιας τράπεζας, το επιχειρησιακό περιβάλλον στην Αφρική έχει βελτιωθεί ολωσδιόλου τα τελευταία χρόνια. Το γεγονός αυτό εμφανίζεται από την προσπάθεια των κυβερνήσεων της Αφρικής για αλλαγή του κανονιστικού πλαισίου για την

προσέλκυση ξένων επενδυτών. Για παράδειγμα, το 2005 οι υποσαχάριες χώρες, συμπεριλήφθηκαν στον κατάλογο των καλύτερα μεταρρυθμισμένων περιοχών, κατέχοντας την τρίτη θέση μετά την ανατολική Ευρώπη και την κεντρική Ασία (The World Bank, 2006). Ανάλογα, η αυξανόμενη συμμετοχή της Κίνας στην αφρικανική ήπειρο, είναι μια εκδήλωση της εξαιρετικής μετεξέλιξης της εξωτερικής της πολιτικής τα τελευταία 15 χρόνια. Πράγματι, οι χώρες της Αφρικής (Tull, 2006) έκαναν μια συνεχή προσπάθεια να ενισχύσουν την πολιτική και οικονομική σταθερότητα, ώστε να δημιουργήσουν μια σημαντική προοπτική για τις παρούσες και μελλοντικές επενδύσεις στο εξωτερικό (Basu and Srinivasam, 2002). Οι μεταρρυθμίσεις και η ανάπτυξη νέων στρατηγικών πολιτικής, καθώς επίσης και η οικονομική ανάπτυξη, έκανε την Αφρική έναν ελκυστικό προορισμό για άμεσες ξένες επενδύσεις. Οι χώρες της Αφρικής άνοιξαν τις οικονομίες τους για να προσελκύσουν ξένους επενδυτές.

Στο παρελθόν, η οικονομική και πολιτική αστάθεια, η διαφθορά και οι εγχώριες διαμάχες δεν δημιουργούσαν ένα ευνοϊκό επενδυτικό περιβάλλον. Οι ξένες εταιρείες δίσταζαν να επενδύσουν στην Αφρική, εξαιτίας των ρυθμιστικών και πολιτικών περιορισμών που επικρατούσαν στη χώρα. Χαλαρώνοντας την πλειοψηφία των εμποδίων στους ξένους επενδυτές και στους ελέγχους κεφαλαίου επίσης, παρέχοντας ειδικά κίνητρα, συμπεριλαμβάνοντας δημοσιοοικονομικά κίνητρα, φορολογικές διακοπές και επιδοτήσεις για να προσελκύσουν τις ξένες επενδύσεις (FDI), η Αφρική κατάφερε να μεταμορφωθεί σε μια ελκυστική περιοχή για επενδύσεις. Πιο συγκεκριμένα, υπάρχουν πολλές εικονογραφήσεις στις καινοτομίες της πολιτικής της Αφρικής. Οι κυβερνήσεις της Αφρικής όχι μόνο εισήλθαν σε πολυεθνικές και διμερείς εμπορικές συμφωνίες και επενδυτικές συνθήκες, αλλά επίσης έλαβαν μέτρα και για την προστασία της απαλλοτρίωσης και προστασίας των δικαιωμάτων ιδιοκτησίας, όπως επίσης υιοθέτησαν νέα και βελτιωμένα κανονιστικά πλαίσια.

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι, η επίπτωση της Κίνας στην Αφρική είναι πολύ σημαντική. Η επιτυχία της Κίνας στο να ανοίξει την οικονομία της και η ταχεία οικονομική της ανάπτυξη τα 30 τελευταία χρόνια, διδάσκουν την Αφρική. Η Κίνα αποτελεί το πλέον αντιπροσωπευτικό παράδειγμα μια χώρας (Gu and Humphrey, 2006) που απροσδόκητα μεταμορφώθηκε από μια εντελώς φτωχή χώρα, σε έναν από τους πλέον ηγετικούς παράγοντες στον κόσμο. Η εσωτερική πολιτική καθώς και η θέση της Κίνας στη διεθνή αγορά, είναι ένα σπουδαίο παράδειγμα τρόπου, για τις χώρες της Αφρικής, ώστε να πετύχουν στη διαδικασία της πολιτικής και οικονομικής αλλαγής (Dollar, 2008).

Εξ' άλλου, όπως μνημονεύεται παραπάνω, ο σκοπός των κινεζικών εταιρειών να επενδύσουν στην Αφρική, δεν επηρεάζεται απλά από το περιβάλλον της νέας πολιτικής που

διέπει την Αφρική. Η αφθονία των φυσικών πηγών καθιστά την Αφρική ένα σημαίνοντα επενδυτικό προορισμό. Εντούτοις οι Κινέζοι επενδυτές γνωρίζουν ότι η Αφρική δεν είναι μόνο μια πετρελαϊκή πηγή. Ο λόγος για αυτή τη στάση, είναι ότι είχαν προβλέψει πολύ νωρίτερα, τί επρόκειτο να συμβεί στην Αφρική και συγκεκριμένα την πολιτική αλλαγή καθώς επίσης και τον αυξανόμενο αριθμό ξένων άμεσων επενδύσεων (FDI) κυρίως από χώρες αναπτυγμένες και πρόσφατα από αναπτυσσόμενες – Ινδία, επίσης.

3.5 Η επισημοποίηση των εμπορικών σχέσεων μεταξύ Κίνας – Αφρικής

Στην πραγματικότητα, οι επενδυτικές και εμπορικές σχέσεις μεταξύ Κίνας – Αφρικής, έχουν μια τεράστια αύξηση από το 2000. Αν και οι σχέσεις Κίνας – Αφρικής (Goldstein *et al*, 2006) υπήρχαν πολλά χρόνια πριν. Μέχρι το 1979, η σχέση τους βασίστηκε σε μια ειρηνική συνεργασία και ήταν περισσότερο πολιτικά προσανατολισμένη. Αλλά μετά την υιοθεσία της “open door” πολιτικής από την κινεζική κυβέρνηση το 1979, η Κίνα επικεντρώθηκε περισσότερο στις εσωτερικές της αλλαγές και λιγότερο στην εμπορική συνεργασία της με την Αφρική. Μόνο μετά το 1990 η Κίνα και η Αφρική ανατροφοδότησαν πάλι την προηγούμενη σχέση τους, σε μια διαφορετική πλέον βάση (UNCTAD, 2010).

Ιστορικά, η εξέλιξη των εμπορικών σχέσεων Κίνας – Αφρικής ξεκίνησε επίσημα το 1955 σε μια Αφρο-Ασιατική διάσκεψη που έλαβε χώρα στη Bandung της Ινδονησίας. Η διάσκεψη αυτή οργανώθηκε από Ασιατικά και αφρικανικά κράτη, με σκοπό να προωθήσουν αφενός την Αφρο-Ασιατική οικονομική και πολιτιστική συνεργασία και αφετέρου να εναντιωθούν στην αποικιοκρατία των Η.Π.Α και της τότε Σοβιετικής Ένωσης καθώς και σε άλλα ιμπεριαλιστικά έθνη (Asian-African Conference, 2010).

Η συμμετοχή της Κίνας στη διάσκεψη ήταν προεξέχουσα (Ofodile, 2008). Είναι αξιοσημείωτο ότι, μετά τη διάσκεψη της Bandung, η Κίνα υπέγραψε την πρώτη συμφωνία με την Αίγυπτο, η οποία σηματοδότησε την αρχή των μακροχρόνιων σχέσεων μεταξύ Κίνας και Αφρικής. Τα επόμενα χρόνια οι εμπορικές σχέσεις των δύο κρατών αναπτύχθηκαν ραγδαία, αλλά μάλλον σε πολιτική περισσότερο, παρά σε οικονομική βάση. Ενώ από το 1960 έως το 1965, η Κίνα ήλθε σε σχέσεις με 14 νέα ανεξάρτητα κράτη στην Αφρική. Πιο σημαντικά μετά τη διάσκεψη της Bandung υιοθετήθηκε η ιδέα μιας συνεργασίας προς το Νότο, αλλά μετά το 1990 ήταν που εισήλθε στο προσκήνιο δυναμικά.

Η έναρξη του νέου συνεταιρισμού της Κίνας με την Αφρική, διεξήχθη στη σύνοδο κορυφής του Πεκίνου στο forum συνεργασίας Κίνας – Αφρικής (FOCAC) το 2000. Ο βασικός σκοπός της συνόδου κορυφής, ήταν η προώθηση της φιλίας και συνεργασίας ανάμεσα στις 15 χώρες της Ασίας και της Αφρικής. Επιπρόσθετα, οι σχέσεις ανάμεσα σε Αφρική και Κίνα δεν

κατευθύνθηκαν πλέον από πολιτικούς και ιδεολογικούς σκοπούς –όπως στο παρελθόν-, αλλά από εμπορικούς παράγοντες. Επίσης, η καινούρια σχέση μετά την “FOCAC, η οποία θεμελίωσε ουσιαστικά τη μελλοντική συνεργασία Κίνας – Αφρικής, ενισχύθηκε περισσότερο από έναν αριθμό διπλωματικών αποστολών και φιλικών επισκέψεων σε διάφορες χώρες της Αφρικής.

Από τη σύνοδο κορυφής του “FOCAC” το Νοέμβριο του 2000 έχουν οργανωθεί άλλες τρεις διασκέψεις (FOCAC). Η δεύτερη υπουργική διάσκεψη έγινε στο Πεκίνο το 2003 και ακολούθησε μια Τρίτη σύνοδος κορυφής στο Πεκίνο επίσης το Νοέμβριο του 2006, η οποία δηλώνει μια ιστορική στιγμή στις σχέσεις Κίνας –Αφρικής (Gill *et al* , 2007). Η τρίτη υπουργική σύνοδος κορυφής, τράβηξε το διεθνές ενδιαφέρον και προσείλκυσε διπλωματικές αποστολές περισσότερες, από 40 χώρες. Η κινεζική κυβέρνηση επιβεβαίωσε τις προηγούμενες δεσμεύσεις της και ανακοίνωσε νέες δεσμεύσεις για βιώσιμη, οικονομική συνεργασία και σημαντική βοήθεια στην Αφρική μέχρι το 2009 (UNCTAD, 2010).

Ομοίως, η τέταρτη διάσκεψη “FOCAC”, έγινε στην πόλη “Sharm el-Sheikh” το Νοέμβριο του 2009. Ο βασικός σκοπός της ήταν η προώθηση ενός νέου στρατηγικού συνεταιρισμού για βιώσιμη ανάπτυξη, που είχε ήδη συζητηθεί στη σύνοδο κορυφής του Πεκίνο το 2006. Επομένως, προκειμένου να στηριχθεί αυτός ο νεοσύστατος συνεταιρισμός και να ενδυναμώσει την αμοιβαία συνεργασία ανάμεσα στις χώρες Κίνας – Αφρικής, η πρώτη ανακοίνωσε κατά τη διάρκεια της σύσκεψης οκτώ νέα μέτρα για τα έτη 2010-2012.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, τον Ιανουάριο του 2006, εκδόθηκε το πρώτο πολιτικό έγγραφο σχετικά με την Αφρική από πλευράς Κίνας. Επιπλέον ιδρύθηκε το Αναπτυξιακό Ταμείο Κίνας – Αφρικής (CAD Fund), το οποίο είναι το μεγαλύτερο μετοχικό κεφάλαιο της Κίνας, αποκλειστικά για επενδύσεις στην Αφρική. Το κεφάλαιο εκκίνησε με 1.000.000.000\$ από την Αναπτυξιακή Τράπεζα της Κίνας το 2007, ενώ το 2010 οι κινέζοι αξιωματούχοι ανακοίνωσαν τη δέσμευση της Κίνας να επενδύσει περίπου τα 800.000.000\$ σε 30 προγράμματα στην Αφρική (People’s Daily, 2010). Εκτός των άλλων, η Κίνα υπέγραψε τις διμερείς εμπορικές συμφωνίες με περισσότερο από 40 χώρες στην Αφρική και υπέγραψε επίσης, ένα διμερές σύμφωνο για να ενθαρρύνει και να προστατεύσει τις επενδύσεις με 23 χώρες της Αφρικής. Πλην αυτών, υπέγραψε και συμφωνία για να αποφευχθεί η διπλή φορολογία με 8 χώρες της Αφρικής, καθώς και μια συμφωνία κοινής δέσμευσης με 29 κράτη στην Αφρική. Εξάλλου η Κίνα (CAD, 2010) από τα μέσα του 1950 υιοθέτησε περισσότερα από 800 προγράμματα βοήθειας για την Αφρική. Οι απαλλαγές από τα χρέη και η επίσημη στήριξη διαμέσου του επίσημου προγράμματος βοήθειας της Κίνας (OAD) για τις χώρες της Αφρικής, στοχεύουν στη βελτίωση της αφρικανικής οικονομίας, καθώς επίσης και στην ανάπτυξη της υποδομής στην Αφρική.

Γενικά, ο νέος συνεταιρισμός Κίνας – Αφρικής, έχει δημιουργήσει πολλές πολιτικές και πολιτιστικές σχέσεις, όπως έχει οδηγήσει παράλληλα σε μια ενισχυμένη ανάπτυξη των χωρών της Αφρικής (Broadman, 2008). Οι διασκέψεις “FOCAC” ήταν το θεμέλιο για την υιοθεσία περισσότερων δεσμεύσεων από την κυβέρνηση της Κίνας σχετικά με την Αφρική και αποτέλεσαν την πλατφόρμα για εφαρμογή αυτών των δεσμεύσεων συγχρόνως. Δέον να σημειωθεί ότι, και οι δύο χώρες έχουν εκμεταλλευτεί την αμοιβαία συνεργασία τους. Αφενός μεν η Κίνα, η οποία παρακινήθηκε από οικονομικές παραμέτρους και κατάφερε να τροφοδοτήσει την αυξανόμενη ζήτηση για φυσικές πηγές, με την παράλληλη μείωση των προβλημάτων της πλεονάζουσας παραγωγικής ικανότητας, εξάγοντας προϊόντα στις χώρες της Αφρικής. Αφετέρου δε, η Αφρική, η οποία επειγόντως χρειαζόταν άμεσες ξένες επενδύσεις (FDI), κατάφερε να μεταμορφώσει την οικονομία της για να προσελκύσει ξένες επενδύσεις, αφού αυτές (FDI) θεωρούνται ο καλύτερος τρόπος προκειμένου να αναπτύξει κανείς την οικονομία του.

3.6 Τύποι επενδυτικών στόχων στην Αφρική

Όσον αφορά τον τύπο αναζήτησης ξένων επενδύσεων στην αγορά, υπάρχουν δύο μεγάλοι τύποι προγραμμάτων (FDI) στην Αφρική: Επενδύσεις που στοχεύουν στην αγορά στις χώρες της Αφρικής και επενδύσεις που απευθύνονται στην αγορά σε τρίτες χώρες, τις τυπικά αναπτυγμένες. Στον επενδυτικό τομέα (OECD 2008), η πλειοψηφία των κινέζων (ODI) κατευθύνεται σε φυσικές πηγές, βιομηχανίες, υπηρεσίες και γεωργία. Είναι ενδιαφέρον το γεγονός ότι το 50% – 80% εστιάζεται στην εκμετάλλευση των φυσικών πηγών από την Αφρική. Μια μεγάλη μερίδα των επενδυτικών προγραμμάτων των Κινέζων επενδυτών, πηγαίνει στη βιομηχανία και στα έργα υποδομής (World Investment Report, 2010). Πράγματι, οι κινεζικές εταιρείες πραγματοποιούν πολλά προγράμματα έργων υποδομής στην Αφρική. Ο βασικός λόγος αυτής της τάσης συγκριτικά με τις αναπτυγμένες χώρες, είναι το σχετικά φθηνό εργατικό δυναμικό και ο εξοπλισμός από την Κίνα, καθώς επίσης η πρόσβαση σε φθηνές, οικονομικές λύσεις από τις κρατικές, κινεζικές τράπεζες για τους Κινέζους επενδυτές στην Αφρική.

Υπάρχουν πολλά αποδεικτικά στοιχεία ότι η κινεζική κυβέρνηση παροτρύνει τις κινεζικές επιχειρήσεις να επενδύσουν στην Αφρική. Παρέχει πολλά κίνητρα και βασική στήριξη σε διαφορετικά επίπεδα. Επιπλέον, οι κινεζικές ODI στην Αφρική, έχουν πάρει τον τύπο μιας κοινής εταιρείας με τις τοπικές επιχειρήσεις. Η πλειοψηφία των κινεζικών επιχειρήσεων που επενδύουν στην περιοχή, είναι κρατικές επιχειρήσεις με κρατική δυναμική στήριξη, όπως οι “CNOOC”, “CNPC” και “SINOPEC”. Ωστόσο, μικρές κινεζικές ιδιωτικές επιχειρήσεις

διαδραματίζουν πρόσφατα σημαντικό ρόλο στην Αφρική. Είναι σημαντικό ότι όχι μόνο οι Κινέζοι, αλλά και οι Ασιάτες επενδυτές στηρίζουν γενικά τη δημιουργία οικονομικών ζωνών (SEZs) σε έξι διαφορετικές περιοχές στην Αφρική και συγκεκριμένα στην Αλγερία, Αίγυπτο, Αιθιοπία, Μαυρίκιο, Νιγηρία και Ζάμπια για να προωθήσουν τη βιομηχανοποίηση και την εργασία.

Είναι φανερό ότι η εμπορική σχέση ανάμεσα στην Κίνα και στην Αφρική έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια. Οι Κινέζοι επενδυτές, δραστηριοποιούνται ιδιαίτερα στις χώρες της Αφρικής, αφού η Αφρική έχει το πλεονέκτημα της αφθονίας των φυσικών πηγών και την ανάγκη για περισσότερες FDI. Γεωγραφικά, το κινεζικό εξωτερικό επενδυτικό δίκτυο στην Αφρική ποικίλλει, φθάνοντας σε 48 χώρες. Εντούτοις, η Αλγερία, η Νιγηρία, η Ν. Αφρική, το Σουδάν και η Ζάμπια, είναι οι κορυφαίοι πέντε προορισμοί των κινεζικών εταιρειών, προσελκύοντας περισσότερο από το μισό των κινεζικών FDI στην Αφρική.

3.7 Ανακεφαλαίωση

Εν ολίγοις, οι κινεζικές FDI στην Αφρική έχουν αυξηθεί ραγδαία από το 2000. Παρόλα αυτά, η Κίνα θεωρείται ότι είναι ένα σχετικά μικρός επενδυτής στην Αφρική. Αν και η σχέση μεταξύ Κίνας και Αφρικής είναι μεγάλου ενδιαφέροντος, στην πραγματικότητα, οι κινεζικές επιχειρήσεις στην Αφρική κάνουν μικρά μεγέθη επενδύσεων. Σε αντίθεση, η συνεργασία Κίνας – Αφρικής συμπεριλαμβάνοντας τις εμπορικές και επενδυτικές σχέσεις, έχει γίνει μείζον ζήτημα παγκοσμίως. Αν και υφίσταται μια διχοτόμηση των απόψεων, αναφορικά του οφέλους των αφρικανικών χωρών σε σχέση με την Κινέζο -Αφρικανική συνεργασία, είναι αναμφίβολο, ότι η συνεργασία τους έχει δημιουργήσει πολλά πλεονεκτήματα και στις δύο πλευρές.

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ & ΤΟ BIT ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ

4.1 Εισαγωγή

Η επιτυχία της Κίνας στο να προσελκύσει ξένες επενδύσεις και η ραγδαία οικονομική της ανάπτυξη φανερώνεται τα τελευταία έτη (World Investment Report, 2009). Παρά την πρόσφατη καθοδική πορεία, η Κίνα διατήρησε της θέση της, σε έναν από τους πιο σημαντικούς FDI αποδέκτες το 2010. Επιπρόσθετα η υιοθεσία της πολιτικής “Going abroad” από την κινεζική κυβέρνηση το 1998 σηματοδότησε μια αλλαγή στο ρόλο του κράτους. Η Κίνα δεν είναι μόνο ένας σπουδαίος αποδέκτης FDI, αλλά ταυτόχρονα και μια πηγή FDI επίσης.

Καθώς η Κίνα είναι μια σημαντική δύναμη εξωτερικών και εσωτερικών επενδύσεων, η κινεζική προσέγγιση σε επενδυτικές συμβάσεις είναι μεγάλης σημασίας. Συνεπώς, ο κινεζικός επενδυτικός νόμος, ιδιαίτερα το πρόγραμμα BIT, έχει αλλάξει τα τελευταία χρόνια, εξαιτίας κυρίως της οικονομικής αλλαγής της Κίνας, από FDI αποδέκτη, σε μια σημαντική ODI πηγή. Σε διεθνές επίπεδο (Heymann, 2008) η επιτυχία της Κίνας στην επενδυτική ανάπτυξη οφείλεται στις κυβερνητικές προσπάθειες να φέρουν το νομικό της πλαίσιο, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Σαν αποτέλεσμα, η Κίνα (Gallagher and Shan, 2009) έχει δημιουργήσει ένα εκτεταμένο δίκτυο συνθήκης, το οποίο περιλαμβάνει πολύπλευρες συμφωνίες, περιφερειακά μέσα και διμερείς συμφωνίες, συναλλαγές διπλής φορολογίας και συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου.

4.2 Ιστορικό επακόλουθο και σύγχρονη ανάγκη στην ανάπτυξη των BITs

Αντιλαμβανόμενοι την ανάγκη των ξένων επενδυτών για προβλεψιμότητα και προστασία των δικών τους επενδύσεων στην Κίνα, καθώς επίσης την ανάγκη προστασίας των κινεζικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό, η κυβέρνηση της Κίνας, έχει καταλήξει σε πολλές διεθνείς

επενδυτικές συνθήκες. Από το πρώτο BIT με τη Σουηδία το 1982 και μετά τα άλλα με τη Ρουμανία και τη Γερμανία το 1983, η Κίνα έχει υπογράψει 126 BITs με όλες τις πρωτεύουσες των χωρών εξαγωγής, καθώς επίσης με ένα μεγάλο αριθμό αναπτυσσόμενων και μεταβατικών οικονομιών (Schill, 2007). Γεωοικονομικά, τα κινέζικα BITs καλύπτουν τις περισσότερες ηπείρους, Ασία, Ευρώπη, Αφρική, Λατινική Αμερική, και Ωκεανία. Πράγματι, το κινεζικό BIT δίκτυο είναι το κατά σειρά δεύτερο πιο επεκτατικό δίκτυο στον κόσμο. Η Κίνα έχει εμπλακεί σε περισσότερα BITs από οποιαδήποτε άλλη χώρα, με τη Γερμανία να πρωταγωνιστεί στην πρώτη θέση. Εντούτοις, μια αξιοσημείωτη εξαίρεση σε αυτό το επεκτατικό BIT δίκτυο είναι οι Η.Π.Α (U.S. Fact Sheet, 2007) και ο Καναδάς. Η Κίνα δεν έχει καταλήξει σε πρόγραμμα BIT με αυτές τις δύο χώρες, αλλά οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονται προς αυτήν την κατεύθυνση.

Γενικά, τα BITs, έχουν πολλαπλασιαστεί τις τελευταίες τρεις δεκαετίες και είναι ένας αποτελεσματικός και ορθά αξιοποιημένος μηχανισμός, ώστε να εγγυηθεί την προστασία των ξένων επενδύσεων (Lew *et al*, 2003). Τα κινεζικά BITs βασικά περιλαμβάνουν τρεις αρχές κατ'αρχάς:

- Ενθάρρυνση, προώθηση και προστασία των επενδύσεων.
- Συνεισφορά στην ευημερία των συμβαλλόμενων κρατών.
- Συνεργασία στη βάση της ισότητας και των αμοιβαίων ευεργετημάτων (κερδών).

Το συμπέρασμα των BITs για την προώθηση και προστασία των επενδύσεων κατά της κυβερνητικής κακομεταχείρισης, είναι ένα κοινό χαρακτηριστικό της διεθνούς πραγματικότητας (Bishop *et al*, 2005). Πιο σημαντικά, τα BITs τυπικά παρέχουν μια διαιτησία, σαν ένας μηχανισμός επίλυσης διαφορών ανάμεσα στον ξένο επενδυτή και τη χώρα υποδοχής, υπό τη «σκέπη» του διεθνώς αναγνωρισμένου κέντρου αφορούντος την επίλυση επενδυτικών διαφορών της παγκόσμιας τράπεζας (ICSID). Βάσει μιας τέτοιας διάταξης, οι ξένοι επενδυτές μπορούν να διεκδικούν αξιώσεις και να ζητούν τη νόμιμη προστασία, απευθείας εναντίον της κυβέρνησης της χώρας υποδοχής.

Ωστόσο, στη μεγάλη πλειοψηφία των BITs, έχοντας την εξαίρεση των λίγων πρόσφατων BITs, η Κίνα (Mitchard and Tsang, 2010) παρέχει μόνο περιορισμένα δικαιώματα σε έναν επενδυτή για να καταφύγει σε διεθνή διαιτησία. Πράγματι, το αρχικό κινεζικό BIT πρόγραμμα χαρακτηρίστηκε από κάποιο δισταγμό, που εξηγείται από τον παραδοσιακό σκεπτικισμό της Κίνας απέναντι στο διεθνές δίκαιο και την πολιτική επιταγή για το πρωτείο της κρατικής κυριαρχίας. Αλλά, μια θεμελιώδης αλλαγή στο κινεζικό BIT πρόγραμμα έχει συμβεί τα τελευταία έτη. Η αλλαγή αυτή στηρίζεται στην θέση της Κίνας στην παγκόσμια οικονομία και την επιθυμία της να προσελκύσει περισσότερους ξένους επενδυτές, καθώς και να προστατεύσει τις δικές της επενδύσεις στο εξωτερικό.

Είναι αδιαμφισβήτητο ότι η κινέζικη BIT πρακτική έχει εξελιχθεί τα τελευταία 30 χρόνια. Ομοίως το κινεζικό BIT πρόγραμμα έχει αναπτυχθεί εξαιρετικά. Από το 1982, η Κίνα έχει ξεκινήσει μια αξιοσημείωτη αλλαγή της πρώην περιοριστικής της πολιτικής σε μια περισσότερο φιλελεύθερη προσέγγιση, εγκαταλείποντας την εχθρική της πολιτική σχετικά με την εχθρική αντιμετώπιση των ξένων επενδυτών. Επομένως, το κινεζικό BIT πρόγραμμα έχει την εμπειρία τριών περιόδων και τριών γενεών των BITs. Η πρώτη και δεύτερη γενιά των BITs ολοκληρώθηκαν στην πρώτη και δεύτερη περίοδο αντίστοιχα, συγκεκριμένα στις δεκαετίες 80'-90'. Τα BITs τρίτης γενιάς προέκυψαν στα τέλη της δεκαετίας του 90' και εξακολουθούν να βρίσκονται σε εξέλιξη. Θα πρέπει να αναφερθεί ότι αυτή η κατηγοριοποίηση των BITs στις γενεές και περιόδους δεν είναι απόλυτη. Κάθε γενιά των BITs μιας περιόδου, θα μπορούσε να έχει τα χαρακτηριστικά των BITs από μια άλλη γενιά ή περίοδο. Τα κινέζικα BITs δεν θα μπορούσαν να χαρακτηρισθούν από την ομοιομορφία τους, ακολουθώντας το γενικό κανόνα, που η κάθε σύμβαση έχει τα δικά της ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Επιπρόσθετα, στη δεκαετία του 90', η Κίνα τελείωσε τα περισσότερα BITs προγράμματα. Αυτό έγινε σύμφωνα με τη γενική τάση και ανάπτυξη που συνέβη στο περιβάλλον των επενδυτικών συμβάσεων παγκοσμίως, καθώς επίσης και με την αυξανόμενη αποδοχή του επενδυτικού δικαίου από την κινεζική κυβέρνηση.

Από τότε που το πρώτο BIT ολοκληρώθηκε το 1982, η Κίνα άρχισε να αναπτύσσει το πρόγραμμα BIT. Η εμφάνιση της κινεζικής BIT πρακτικής, ήταν το αποτέλεσμα της "Open door" πολιτικής της, το 1979. Συνεπώς, το πρώτο BIT πρόγραμμα ξεκίνησε το 1982 και διήρκησε μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 80', παρακινούμενο από τη γενική αλλαγή της κινεζικής οικονομίας, προς μια προσανατολισμένης αγοράς οικονομία. Αυτήν την περίοδο, η κινεζική κυβέρνηση συνειδητοποίησε, ότι για να προσελκύσει επιτυχώς τις ξένες επενδύσεις (FDI) καθώς και για να προστατέψει τις επενδύσεις στο εξωτερικό, όφειλε να λάβει μέτρα προκειμένου να εκπληρώσει τις διεθνείς δεσμεύσεις της για την προώθηση και ενθάρρυνση των FDI και ODI αντίστοιχα. Σαν αποτέλεσμα, η Κίνα ξεκίνησε το πρώτο BIT πρόγραμμα, υπογράφοντας BITs με βιομηχανοποιημένες χώρες, όπως η Γερμανία, η Γαλλία και άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Αυτή η ποικιλία των κινεζικών BITs ξεκίνησε να εξαπλώνεται από το 1985, όταν η Κίνα άρχισε να διαπραγματεύεται και να ολοκληρώνει τα BITs με τις αναπτυσσόμενες και αναπτυγμένες χώρες παράλληλα.

Από το 1990 ως το 1997, η Κίνα εξέλιξε την πρώτη γενιά των BITs σε μια νέα γενιά επενδυτικών συμβάσεων με περιορισμένα, αλλά πιο φιλελεύθερα χαρακτηριστικά. Αυτή η δεύτερη περίοδος των κινεζικών BITs σημειώθηκε από την ένταξη της Κίνας στο καθεστώς "ICSID". Η Κίνα υπέγραψε τη σύμβαση ICSID στις 9 Φεβρουαρίου 1990 και την επικύρωσε στις 7 Ιανουαρίου 1993, κοινοποιώντας μια γνωστοποίηση σύμφωνα με το άρθρο 25 (4)

ICSID της Σύμβασης, αναφέροντας ότι θα υποβληθεί μόνο στη δικαιοδοσία της ICSID για διαφορές σχετικά με την αποζημίωση για απαλλοτρίωση. Μια πιο πιθανή εξήγηση (ICSID, 1993) για την απροθυμία της Κίνας να υιοθετήσει την ICSID Σύμβαση, σε προηγούμενο στάδιο, ίσως να οφείλεται στον σκεπτικισμό της και τον δισταγμό στην τήρηση του ελέγχου των διενέξεων με τους ξένους επενδυτές στο δικό της έδαφος. Είναι γεγονός ότι, μέχρι τη δεκαετία του 90', ήταν πρωτίστως ένας προορισμός για ξένες επενδύσεις. Μόνο μετά την αύξηση των εξερχόμενων κινεζικών επενδύσεων, η Κίνα άρχισε να δέχεται το ICSID καθεστώς στα δικά της BITs.

4.3 Η επικρατούσα φιλελεύθερη προσέγγιση των BITs και οι απορρέουσες πρακτικές

Σε αντίθεση, η τρίτη γενιά των BITs της Κίνας (νέα γενιά) εκφράζουν μια φιλελεύθερη προσέγγιση στην κινεζική επενδυτική διεθνή πρακτική. Το νέο μοντέλο BITs που υιοθετήθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 90' είναι εναρμονισμένο με την επικρατούσα BIT πρακτική στον υπόλοιπο κόσμο. Το πρώτο BIT βασισμένο σε αυτή την φόρμουλα, ήταν το Barbados BIT (1998). Από τότε, η Κίνα έχει εισέλθει σε ένα μεγάλο αριθμό BITs, τα οποία στην πλειοψηφία τους παρέχουν πλήρη πρόσβαση στη δικαιοδοσία ICSID. Είναι προφανές ότι η Κίνα στη διάρκεια των τελευταίων χρόνων τηρεί αλλαγμένη στάση, με σεβασμό προς την ενθάρρυνση των ξένων επενδύσεων, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο και έχει συνάμα υιοθετήσει το BIT πρόγραμμα, σύμφωνα με τα επενδυτικά πρότυπα που επικρατούν στη διεθνή σκηνή.

Το 1998, η Κίνα άλλαξε την επενδυτική της πολιτική, από μια περιορισμένη προσέγγιση, βασισμένη στον κανονισμό λειτουργίας των εισερχομένων FDI, σε μια φιλελεύθερη οπτική προσέγγισης, ενθαρρύνοντας τις κινεζικές ODI. Η οικονομική αλλαγή της Κίνας από μια απλή εισαγωγική χώρα, σε μια δύναμη εσωτερικών, άμεσων επενδύσεων καθώς και μια πηγή κινεζικών εξωτερικών επενδύσεων, έχει επηρεάσει τη θέση της χώρας στο διεθνές επενδυτικό περιβάλλον. Στην πράξη η ιστορική εξέλιξη του κινεζικού BIT πέρασε από δύο διαφορετικά στάδια.

Τα κινεζικά BITs που υπογράφηκαν στο πρώτο στάδιο 1982-1998 (πρώτη και δεύτερη γενιά) περιείχαν ένα πολύ περιορισμένο πεδίο εφαρμογής της διαιτησίας, καθώς επίσης μια γενική, περιοριστική προσέγγιση, σε σύγκριση με τα γενικά χαρακτηριστικά των BITs παγκοσμίως. Αντίθετα, η νέα γενιά BITs ολοκληρωμένη από το 1990 μέχρι σήμερα, περιέχει περισσότερο φιλελεύθερα εφόδια και τα προγράμματα αυτά, είναι σαφώς εγγύτερα στα

πρότυπα της διεθνούς επενδυτικής πολιτικής.

Παρά τις διαφορές ανάμεσα στα δύο μοντέλα BITs, τα κινέζικα BITs περιέχουν όλες τις τυποποιημένες διατάξεις που ευρίσκονται στο διεθνές BIT σύστημα. Εντούτοις, η νέα γενιά των κινέζικων BITs, συμπεριλαμβάνει πιο ολοκληρωμένες διατάξεις για την προστασία των επενδύσεων. Αυτή είναι σύμφωνη με την πρόσφατη κινεζική πολιτική, η οποία προωθεί την προστασία των επενδύσεων σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

Τα σχετικά συντηρητικά χαρακτηριστικά των κινέζικων BITs ήταν συνεπή με την τακτική της Κίνας εκείνη την περίοδο. Η τακτική αυτή, ήταν πλησίον της γενικής επενδυτικής προσέγγισης που ακολουθήθηκε από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Μέχρι την εμφάνιση της νέας γενιάς BITs, η Κίνα υπέγραψε BITs, που περιείχαν σημαντικές επιφυλάξεις (Chandler, 2005) σχετικά με την ουσιαστική και διαδικαστική προστασία των ξένων επενδυτών. Σε αυτό το σημείο σημειώνεται ότι, παρά τον μεγάλο αριθμό εισροής επενδύσεων στην Κίνα, καθώς επίσης και τον αυξανόμενο αριθμό των BITs, η Κίνα δεν παρείχε ισχυρή νομική προστασία μέχρι τα τέλη του 1980, στους ξένους επενδυτές.

Οι περισσότερες από τις κινέζικες επενδυτικές συμβάσεις εκείνης της περιόδου, δεν συμπεριλάμβαναν καθόλου εθνική στήριξη, ούτε περιεκτικές διατάξεις μεταξύ επενδυτών και κρατών, αναφορικά με την επίλυση των διαφορών. Η Κίνα ήταν απρόθυμη να στηρίξει τους ξένους επενδυτές με τον ίδιο τρόπο όπως τους επενδυτές στο εσωτερικό. Τα συμφέροντα κυριαρχίας από την κινεζική κυβέρνηση, θα μπορούσαν να ήταν ένας σημαντικός λόγος για αυτή τη στρατηγική. Ωστόσο, μια εξαίρεση για αυτή τη στρατηγική ήταν μια συμπερίληψη διατάξεων σχετικά με την εθνική μεταχείριση σε έναν αριθμό BITs με αναπτυγμένες χώρες. Επιπλέον το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων επίλυσης διαφορών, στην πρώτη και δεύτερη γενιά των BITs ήταν περιορισμένο. Το πρώτο BIT που υπογράφηκε το 1982 ανάμεσα σε Κίνα και Σουηδία, προέβλεπε στο άρθρο 6 για ad hoc διαιτησία για την επίλυση των διαφορών ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη, σχετικά με την ερμηνεία και την αίτηση της σύμβασης. Εντούτοις, η γενική θέση της Κίνας στο πρώτο και δεύτερο μοντέλο (1984 και 1989) έθετε μία μόνο κατηγορία διαφορών θα μπορούσε να αναφερθεί σε διαιτησία. Το σύνολο των λοιπών διαφορών έπρεπε να επιλυθούν στα τοπικά κατάλληλα δικαστήρια του κράτους υποδοχής. Οι προβλέψεις περιόρισαν τη δικαιοδοσία του δικαστηρίου σε διαμάχες σχετικά με το ποσόν της αποζημίωσης σε περίπτωση απαλλοτρίωσης ή κρατικοποίησης. Οι περισσότεροι περιορισμοί που εντοπίστηκαν στα δύο πρώτης γενιάς BITs, ήταν αφενός η εξάντληση των τοπικών διορθωτικών μέτρων από ξένους επενδυτές ώστε να δύνανται να καταφύγουν στη διεθνή διαιτησία, αφετέρου δε, η συγκατάθεση και των δύο εμπλεκόμενων ομάδων να υποβάλουν τη διαμάχη τους σε

διαιτησία, εφαρμόζοντας τους νόμους και κανόνες λειτουργίας της χώρας υποδοχής. Εν ολίγοις, αν και η τακτική αυτή μείωσε την προστατευτική αξία των συμβάσεων και περιόρισε το πεδίο εφαρμογής ενός αποτελεσματικού μηχανισμού επίλυσης διαφορών, τέτοιοι περιορισμοί ήταν σύμφωνοι με την περιοριστική προσέγγιση, προκειμένου να διατηρηθούν τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κίνας για να ρυθμίζει τις ξένες επενδύσεις στα εδάφη της.

Κατά την τρίτη περίοδο της πολιτικής των BITs, η οποία άρχισε το 1998, η Κίνα ξεκίνησε να διαπραγματεύεται «νέας γενιάς» διμερείς επενδυτικές συμβάσεις. Αυτές οι συμφωνίες σηματοδότησαν την αναχώρηση της Κίνας από τους μακρόχρονους περιορισμούς, προς μια πιο φιλελεύθερη προσέγγιση για μια πιο ισχυρή, ουσιαστική και διαδικαστική προστασία των ξένων επενδυτών. Αυτή η πιο φιλελεύθερη πολιτική επηρεάστηκε από διάφορους παράγοντες, περιλαμβάνοντας της επικύρωση της Κίνας στην ICSID Σύμβαση του 1993, την ένταξή της στον παγκόσμιο οργανισμό εμπορίου (WTO) το 2001 και τις διεθνείς δεσμεύσεις της, όπως επίσης και τη διαφορετική πολιτική της, προς τη διεθνή διαδικασία και διαιτησία, ως ένα αποτελεσματικό μηχανισμό ρύθμισης/επίλυσης διαφορών.

Η νέα γενιά των κινεζικών BITs δεν παρέχει μόνο μια αυξανόμενη αποδοχή διεθνούς διαιτησίας, αλλά και την ενσωμάτωση μιας εθνικής ρήτρας στήριξης. Αυτή η καινούρια ανάπτυξη που αρχίζει στα τέλη της δεκαετίας του 90', σηματοδοτεί την ουσιαστική αποχώρηση της Κίνας από την προηγούμενη πολιτική BITs. Είναι αξιοσημείωτο, ότι οι περισσότερες από της νέας γενιάς διμερείς συμφωνίες περιλαμβάνουν δύο καινοτομίες :

- Ολοκληρωμένες διαδικασίες επίλυσης διαφορών επενδυτών και κρατών. Τώρα η Κίνα επιτρέπει στους επενδυτές να αναφερθούν σε όλες τις διενέξεις του στη διεθνή διαιτησία, μόνο όμως σε μια διοικητική διαδικασία επανεξέτασης μέσα σε διάστημα τριών μηνών.
- Εθνική στήριξη για τους ξένους επενδυτές. Αυτή η αλλαγή υπάρχει το 2001 και 2003, όταν η Κίνα ολοκλήρωσε τα προγράμματα BITs με την Ολλανδία και τη Γερμανία αντίστοιχα.

Εν ολίγοις, οι νέες φιλελεύθερες διατάξεις, εθνική στήριξη, η αποτελεσματική διαιτησία επενδυτών – κρατών και η έμμεση προστασία που ενσωματώνονται στα περισσότερα τρίτης γενιάς κινέζικα BITs, είναι συχνές στην πολιτική των συμβάσεων και σύμφωνες με τα πρότυπα της διεθνούς διαιτησίας. Είναι φανερό, ότι το πεδίο δράσης της διαιτησίας στις κινέζικες επενδυτικές συμβάσεις, έχει μετακινηθεί από το ένα άκρο στο άλλο (Dulac and Savage, 2010).

Ωστόσο, σχεδόν όλα τα νέας γενιάς BITs αναγκάζουν τους Κινέζους να συμφωνήσουν με τη δικαιοδοσία ενός διαιτητικού δικαστηρίου που εξετάζει μια σημαντική κατάσταση. Τα

κινέζικα BITs απαιτούν πρώτα την πλήρη εξάντληση της εσωτερικής διοικητικής διαδικασίας, πριν καταφύγουν στη διεθνή διαιτησία. Σύμφωνα με το κινέζικο δίκαιο, η επίλυση διαφορών επενδυτή – κράτους, δύναται να καταφύγει σε «διοικητικά διορθωτικά μέτρα», όπως είναι η διοικητική επανεξέταση ή διοικητικός δικαστικός αγώνας. Αν και τα επικαλούμενα αυτά διορθωτικά μέτρα από FIEs είναι σπάνια στην πράξη, υπάρχουν τρεις περιπτώσεις που επεξηγούν τη λειτουργία των προαναφερθέντων, διοικητικών διαδικασιών και συγκεκριμένα οι “The Beijing Jialilai, Changchun Huijin and the Fuzhou Xinyuan” περιπτώσεις.

4.4 Λειτουργία των BITs «νέας γενιάς»

Όπως προαναφέρθηκε, τα νέας γενιάς BITs περιλαμβάνουν πολλές καινοτομίες σε σύγκριση με το παρελθόν. Η τρέχουσα έκδοση του κινέζικου μοντέλου που υιοθετήθηκε στα τέλη της δεκαετίας του 90', έχει πολλά κοινά χαρακτηριστικά με τα σύγχρονα BITs. Πιο συγκεκριμένα, θα πρέπει να αναφερθούν πέντε βασικά χαρακτηριστικά του κινέζικου BIT προγράμματος. Κατ' αρχάς ο ορισμός της «επένδυσης» περιλαμβάνει μόνο περιουσιακά στοιχεία που έχουν επενδύσει οι επενδυτές του ενός συμβαλλομένου μέρους, σύμφωνα με το δίκαιο και τους κανονισμούς του άλλου συμβαλλόμενου μέρους, στο έδαφος του τελευταίου. Επιπλέον για την τροποποίηση ενός περιουσιακού στοιχείου ως «επένδυση» χρειάζεται απαραίτητως η έγκριση της κυβέρνησης της Κίνας. Κατά δεύτερον, η εθνική στήριξη στους ξένους επενδυτές είναι δεδομένη και υπόκειται στους νόμους και κανονισμούς της χώρας υποδοχής. Παράλληλα, σχετικά με το ζήτημα της αποζημίωσης για απαλλοτρίωση, το κινέζικο μοντέλο BIT, το οποίο βρίσκεται σε αντίθεση με την πλειοψηφία της πολιτικής των BITs, δεν αναφέρεται στα πρότυπα μιας επαρκούς και αποτελεσματικής αποζημίωσης. Αναφορικά με τα θέματα μεταφοράς, το άρθρο 6, προβλέπει ότι κάθε συμβαλλόμενη ομάδα που υπόκειται στους νόμους και κανονισμούς της, θα εγγυάται στους επενδυτές της άλλης συμβαλλόμενης ομάδας, τη μεταβίβαση επενδύσεων και αποδόσεων που διατηρούνται στο έδαφός της. Τελικά, όσον αφορά τη ρύθμιση των επενδυτικών διαφορών ανάμεσα σε επενδυτές και κράτη, το σύγχρονο μοντέλο BIT περιέχει στο άρθρο 9 μια ειδική ρήτρα – a fork in the road. Εάν η διένεξη δεν μπορεί να επιλυθεί μέσω διαπραγματεύσεων μέσα σε διάστημα 6 μηνών, οι ομάδες που διαφωνούν μπορούν να διαλέξουν είτε ένα εγχώριο δικαστήριο, είτε την ICSID διαιτησία για να επιλύσουν τις διαφορές τους.

Ένας ξένος επενδυτής που επενδύει σε μια χώρα στο εξωτερικό ψάχνει για προβλεψιμότητα και σταθερότητα ειδικά όταν μπορεί να προκύψει μια διαφορά (Hong, 2009). Η

συμπερίληψη όρων διεθνούς διαιτησίας στα νέας γενιάς BITs, προβλέποντας τη διεθνή διαιτησία ως μηχανισμό επίλυσης διαφορών, παρά καταφεύγοντας στο εθνικό δικαστήριο της χώρας υποδοχής, αποτελεί ένα σημαντικό κίνητρο για τους επενδυτές να πραγματοποιήσουν επενδύσεις στο εξωτερικό. Μέχρι πρόσφατα, η Κίνα υπήρξε απρόθυμη να διευθετήσει διαφορές σχετικά με τις επενδύσεις, προσφεύγοντας στη διεθνή διαιτησία. Αυτός είναι ο λόγος που μόνο ένας Κινέζος επενδυτής κατέφυγε εναντίον της χώρας υποδοχής, υπό τη δικαιοδοσία της ICSID.

Οι επενδυτές οι οποίοι έχουν ολοκληρώσει διμερείς επενδύσεις με την Κίνα, έχουν θέσει ζητήματα που είναι μεγάλης σημασίας για την πολιτική της διεθνούς διαιτησίας. Αν και πλέον υπάρχουν νέας γενιάς BITs σε ισχύ, η μεγάλη πλειοψηφία των επενδύσεων καλύπτεται από περιοριστικά παλιάς γενιάς BITs ή και καθόλου – όπως είναι η περίπτωση ανάμεσα στην Κίνα και την Αμερική-. Σύμφωνα με αυτό (Dulac and Savage, 2007), ένα από τα βασικά ζητήματα είναι, εάν οι επενδυτές που είναι υπήκοοι της πρώτης γενιάς BITs, μπορούν να επωφεληθούν από το ευρύ πεδίο εφαρμογής των διατάξεων επίλυσης επενδυτικών διαφορών που περιλαμβάνονται στα BITs νέας γενιάς, επικαλούμενοι τις ρήτρες περί επίλυσης των πλέον ευνοούμενων κρατών (MFN ρήτρα), που ενσωματώνονται σε αυτές.

Τα περισσότερα κινέζικα BITs, καθώς επίσης και όλα τα μοντέλα BITs (1984, 1989, 1997) συνεπάγονται μια MFN διάταξη (Gallagher and Shan, 2009) που εξασφαλίζει τους επενδυτές ότι δεν θα αντιμετωπίζονται λιγότερο ευνοϊκά από τους επενδυτές τρίτων χωρών. Και οι δύο έχουν την ίδια, χωρίς διακρίσεις στήριξη σχετικά με την υπηκοότητά τους. Με άλλα λόγια το MFN πρότυπο παρέχει στους επενδυτές μια εγγύηση έναντι των μορφών διακρίσεων από τις χώρες υποδοχής και είναι κρίσιμο για την καθιέρωση της ισότητας των ανταγωνιστικών ευκαιριών ανάμεσα στους επενδυτές από διαφορετικές ξένες χώρες.

Σε πρόσφατη συζήτηση, όσον αφορά τις επενδυτικές διαφορές αναδύθηκε το ερώτημα, εάν το MFN πρότυπο, επεκτείνεται στις διατάξεις που αφορούν στην επίλυση των διαφορών (Heymann, 2008). Σύμφωνα με τη διαιτητική πρακτική η MFN ρήτρα έχει ερμηνευθεί έτσι ώστε να περιλαμβάνει περισσότερο ευνοϊκές συνθήκες σχετικά με τον μηχανισμό επίλυσης διαφορών υπό την αιγίδα των BITs. Εντούτοις, το ερώτημα (Schill, 2007) εάν η MFN ρήτρα στα κινέζικα BITs επεκταθεί σε διατάξεις επίλυσης διαφορών, είναι αμφιλεγόμενη.

Στην πράξη, μερικές συμφωνίες περί επενδύσεων προβλέπουν ρητά την ενσωμάτωση ή τον αποκλεισμό των διατάξεων επίλυσης διαφορών από το πεδίο της MFN ρήτρας. Σε αντίθεση, η ρήτρα δεν φαίνεται να ευθυγραμμίζεται με τα κινέζικα BITs. Υπάρχει μια σχετική υπόθεση, εάν και ποιος ο βαθμός όπου ένας επενδυτής στην Κίνα, μπορεί να αποφύγει τις

ρήτρες περιοριστικών διαφορών, που ενσωματώθηκαν στα πρώτης γενιάς BITs, τα οποία προβλέπουν διαιτησία μόνο για «κβαντικές αξιώσεις». Οι περισσότεροι ξένοι επενδυτές θα ήθελαν να μάθουν εάν θα μπορούσαν να επικαλεστούν επιτυχώς το MFN πρότυπο για να εισάγουν δικαιώματα επίλυσης διαφορών από μια παλιά γενιά στην τρίτη γενιά BITs.

4.5 Διπλή ανάγνωση της MFN ρήτρας από διαιτητικά δικαστήρια με παράθεση περιπτώσεων

Είναι ξεκάθαρο ότι, όταν τα συμβαλλόμενα μέρη έχουν συμφωνήσει να αποκλείσουν την εφαρμογή του MFN προτύπου για την επίλυση διαφοράς, τα διαιτητικά δικαστήρια δεν μπορούν να εναντιωθούν τη θέληση των συμβαλλόμενων μερών, επεκτείνοντας μια τέτοια εφαρμογή. Ωστόσο τα διαιτητικά δικαστήρια έχουν τηρήσει διαφορετικές θέσεις -όπου δεν ενσωματώθηκε τέτοια ρητή διάταξη στη συμφωνία- στις επιδικάσεις τους ως προς την επέκταση των MFN ρητρών στις διατάξεις επίλυσης των διαφορών (Veseli, 2007).

Στην περίπτωση (ICSID) “Maffezini v.Spain”, για παράδειγμα, το δικαστήριο έκρινε ότι με τη ρήτρα αυτή, ο ξένος επενδυτής δεν ήταν δεσμευμένος να επιλύσει τη διαφορά στα τοπικά δικαστήρια μέσα σε διάστημα 18 μηνών (Maffezini, 2000). Το δικαστήριο δέχθηκε ότι η επίλυση διαφορών σχετικά με διαδικαστικά θέματα εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της MFN ρήτρας. Παρόλα αυτά, το δικαστήριο στην περίπτωση “Wintershall v.Argentina” κατέληξε στο αντίθετο συμπέρασμα, επιμένοντας σε μια απαίτηση 18 μηνών για προσφυγή στα εθνικά δικαστήρια (Wintershall, 2008). Επιπρόσθετα, οι επιδικάσεις στις περιπτώσεις “Berchander & Telenor” (ICSID, 2015) είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ερμηνεία των περιοριστικών διατάξεων στα κινέζικα BITs. Ενόψει αυτών των αποφάσεων είναι δύσκολο να υποθέσουμε ότι ένας επενδυτής που βασίζεται στη ρήτρα MFN της πρώτης γενιάς του κινέζικου BIT, θα μπορεί να επικαλεσθεί τις ευρύτερες και ευνοούμενες διατάξεις επίλυσης διαφορών, που εμπεριέχονται στα νέας γενιάς BITs. Στη περίπτωση “Plama v.Bulgaria” για παράδειγμα, το δικαστήριο απέρριψε την εφαρμογή MFN ρήτρας για επίλυση διαφορών, εφόσον η MFN ρήτρα που περιέχεται στη βασική συνθήκη, δεν κάλυπτε τον διακανονισμό των διαφορών μεταξύ επενδυτών και κρατών (Plama Consortium Limited, 2005). Σε αντίθεση με την επιδίκαση της υπόθεσης “Rosinvest” είναι περισσότερο αμφιλεγόμενη. Η “Rosinvest” έχει επιβεβαιώσει ότι ένας επενδυτής θα μπορούσε να βασιστεί στη διάταξη MFN για να εισάγει ευνοϊκότερες αποφάσεις διαφορών επενδυτών – κρατών που περιλαμβάνονται στα τρίτης γενιάς BITs (όχι μόνο οι κβαντικές διαφωνίες, αλλά όλες οι διαφωνίες μπορούν να παραπεμφθούν σε διαιτησία). Αυτή η απόφαση (RosInvest, 2008) αποτελεί ένα ορόσημο για την μελλοντική κινέζικη επενδυτική πολιτική, αν και δεν μπορεί

να υποτεθεί, μέχρι πρόσφατα τουλάχιστον, ότι ένας επενδυτής μπορεί να βασίζεται στη ρήτρα MFN σε μια συνθήκη της Κίνας, για να επικαλεσθεί καλύτερη διάταξη επίλυσης διαφορών στα νέας γενιάς BITs.

Εντούτοις, λαμβάνοντας υπόψιν, την ουσιαστική αλλαγή της Κίνας, να αναγνωρίσει γενικά τη διεθνή διαιτησία ως ένα αποτελεσματικό μηχανισμό επίλυσης διαφορών, μια πρόσφατη ICSID περίπτωση προτείνει ευρύτερες προοπτικές για διαιτησία. Η απόφαση “Tza Yap Shum”, είναι η πρώτη δημοσιευμένη απόφαση διαιτησίας επενδυτή – κράτους υπό την αιγίδα ενός κινεζικού BIT (Mitchard and Tsang, 2010). Ο Tza Yap Shum, ένας Κινέζος κάτοικος στο Hong Kong, μίλησε για δήθεν παραβιάσεις από το Περού, αναφορικά με το πρόγραμμα BIT Κίνας – Περού, το οποίο είναι περιοριστικής φύσεως. Αυτή είναι μια αξιοσημείωτη απόφαση, που μπορεί να αλλάξει την αντίληψη της νέας γενιάς των κινεζικών BITs και τις ρήτρες τους που περιορίζουν τη διεθνή διαιτησία στο ποσό της αποζημίωσης για απαλλοτρίωση.

Η υπόθεση “Tza Yap Shum” αυξάνει τη δυνατότητα στους ξένους επενδυτές να προσφεύγουν κατευθείαν στη διεθνή διαιτησία, κατά της χώρας υποδοχής, χωρίς την υποχρέωση προσφυγής στα τοπικά δικαστήρια για διαφορές σχετικά με την απαλλοτρίωση. Αυτή είναι μια τακτική που θα επηρεάσει, όχι μόνο τους ξένους επενδυτές που δραστηριοποιούνται στην Κίνα, αλλά και τους Κινέζους επενδυτές που επενδύουν στο εξωτερικό επίσης.

4.6 Ανακεφαλαίωση

Η επιδίωξη της Κίνας στη μετεξέλιξη των BITs καθώς και της εν γένει πιο φιλελεύθερης πολιτικής, η οποία περιέλαβε την επικύρωση της Κίνας στην ICSID Σύμβαση του 1993, την ένταξή της στον παγκόσμιο οργανισμό εμπορίου (WTO) το 2001 και τις διεθνείς δεσμεύσεις της, αυτά ως πράξεις, ήταν ικανές προκειμένου να αναδείξουν τη βούληση για εναρμονισμό με τις δυτικού τύπου οικονομίες, των ήδη αναπτυγμένων χωρών. Με τον τρόπο αυτό η Κίνα, καθίσταται ως ένας σταθερότερος «παίκτης» στον επενδυτικό τομέα δίχως να αναδύονται δυσχερείς και γραφειοκρατικές προσκολλήσεις. Επίσης η σπουδαιότητα στη μεταστροφή της πολιτικής της, ως προς τη διεθνή διαδικασία και διαιτησία, δρα σαν ένας αποτελεσματικός μηχανισμός ρύθμισης/επίλυσης διαφορών, που προγενέστερα η ανυπαρξία του επέφερε στοιχεία αποτροπής για νέα επενδυτικά κεφάλαια στη χώρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΟΣ ΛΑΙΚΗΣ

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΑΜΕΣΩΝ ΞΕΝΩΝ

ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

5.1 Εισαγωγή

Η Κίνα είναι η πλέον επιτυχημένη, αναπτυγμένη χώρα σε αυτή την περίοδο της απόλυτης παγκοσμιοποίησης, η οποία κυριαρχείται από κοινωνικές πολιτικές και οικονομικές ανισορροπίες. Από την έναρξη της “Opening up policy” το 1979, η οικονομία της έχει επεκταθεί ραγδαία. Είναι αδιαμφισβήτητο, ότι η κυβέρνηση της Κίνας, κατάφερε να αλλάξει της οικονομία της σχεδόν από το μηδέν και να δημιουργήσει έναν από τους πλέον σημαντικούς παίκτες στο παγκόσμιο εμπόριο. Η Κίνα αν και είναι ακόμα μια αναπτυσσόμενη χώρα έρχεται μετά την Αμερική και το Ηνωμένο Βασίλειο και τις κορυφαίες ευρωπαϊκές χώρες σαν τη Γαλλία, ως προς την συμμετοχή της στο διεθνή οικονομικό τομέα. Απορροφά μεγάλα ποσά ξένων επενδύσεων FDI, ενώ προωθεί επιτυχώς τις εξωτερικές επενδύσεις ODI συγχρόνως. Είναι αξιοσημείωτο, ότι αυτό που η Κίνα έχει επιτύχει τα τελευταία 30 χρόνια κατά προσέγγιση, κανένα άλλο κράτος δεν κατάφερε να υλοποιήσει ως τώρα.

Η Ελλάδα πορεύεται με θετικό πρόσημο στη σύναψη διμερών συμφωνιών και αναβάθμιση των σχέσεων με την Κίνα. Πολλές συμφωνίες αναφερόμενες στις μεταφορές, τις επιχειρηματικές δράσεις, τον τουρισμό, τη συνεργασία στην τυποποίηση και άλλες δείχνουν την τάση της Ελλάδας να αναπτύξει ένα κατάλληλο υπόβαθρο ώστε να εμφανισθεί ανταξιο και ουσιαστικά οικονομικά υπεύθυνο κράτος και κατ' επέκταση κράτος - μέλος της ΕΕ. Τα στρατηγικά πολιτικά και οικονομικά πρότυπα που οδήγησαν και οδηγούν την Κίνα στην αλματώδη ανάπτυξη της αποτελούν παραδείγματα και lessons learned για την Ελλάδα, όπου ως χώρα πασχίζει να ανασυγκροτηθεί και να επανεκκινήσει την οικονομία της κυρίως, στρεφόμενη στην προσέλκυση επενδύσεων. Η γεωστρατηγική και γεωπολιτική υπόσταση της Ελλάδας οφείλει να αναδείξει τις προοπτικές που δύναται να διεκδικήσει έμμεσα για την τόνωση της οικονομίας της, χωρίς να αναγιγνώσκει μονοδιάστατα την αξία και τον προσανατολισμό των επενδύσεων με συγκεκριμένη τακτική χρηματοοικονομικής – λογιστικής υφής.

5.2 Σύνοψη Κινεζικής Στρατηγικής προς την Ανάπτυξη του σύγχρονου κινεζικού κράτους.

Η κινεζική οικονομία, αν και έχει αντιμετωπίσει σοβαρές προκλήσεις εξαιτίας της διεθνούς οικονομικής κρίσης, κατάφερε να αποδώσει καλά και να βελτιώνει σταθερά το ποσοστό των εισροών των ξένων επενδύσεων FDI κατά τη διάρκεια του 2010. Εντούτοις, η κρίση δημιούργησε την απαραίτητη πίεση, ώστε η Κίνα να υιοθετήσει βασικές μεταρρυθμίσεις σε ένα οικονομικό σύστημα για μακροπρόθεσμα και να βελτιώσει περαιτέρω το επενδυτικό της περιβάλλον.

Από το 1978, η κινεζική κυβέρνηση προσπαθεί σκληρά να μεταρρυθμίσει τους νόμους της, προωθώντας έναν αριθμό σε όλα τα επίπεδα του οικονομικού της συστήματος. Η ραγδαία οικονομική ανάπτυξη και η δυναμική συμμετοχή στο παγκόσμιο εμπόριο, στις ξένες άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό, υπήρξαν οι βασικοί στόχοι της Κίνας για την ενσωμάτωση στην παγκόσμια οικονομία. Η απαίτηση για τη βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος, οδήγησε την Κίνα να υιοθετήσει πολιτικές που ήταν περισσότερο προσανατολισμένες στην αγορά και ανοικτές στη ροή κεφαλαίων πέρα από τα σύνορα της. Ομοίως, η απελευθέρωση του εγχώριου οικονομικού συστήματος της Κίνας, έχει προσφέρει ένα πιο ευνοϊκό περιβάλλον για ξένες επενδύσεις και δεν αποτελεί έκπληξη πλέον, ότι η Κίνα είναι ο αποδέκτης του δεύτερου υψηλότερου ποσού άμεσων ξένων επενδύσεων στον κόσμο.

Πολυάριθμοι νόμοι και διοικητικοί κανονισμοί έχουν δημοσιευθεί για να βελτιώσουν το επενδυτικό περιβάλλον. Η Κίνα, έχει αναπτύξει ένα νέο νομικό πλαίσιο για τις ξένες επενδύσεις FDI, το οποίο είναι πιο ελκυστικό στους ξένους επενδυτές. Υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι, που βασίζονται στους κινεζικούς νόμους και κανονισμούς προκειμένου οι ξένοι να επενδύσουν στην Κίνα. Ο παραδοσιακός τρόπος να επενδύσει κανείς στην Κίνα είναι να ιδρύσει μια καινούρια επιχείρηση ξένης επένδυσης (FIE) όπως μια κοινή επιχείρηση (EJV), μια κινεζική, ξένη συμβατική κοινή επιχείρηση (CJV) ή μια επιχείρηση που ανήκει εξολοκλήρου στο εξωτερικό (WFOE). Από την άλλη πλευρά, αντίθετα με άλλες δυτικές χώρες, η Κίνα έχει υιοθετήσει καταστατικά που εφαρμόζονται μόνο στις (FIEs) επιχειρήσεις. Με άλλα λόγια, σήμερα υπάρχουν δύο νομοθεσίες στην Κίνα: το γενικό εταιρικό δίκαιο και το συγκεκριμένο δίκαιο των ξένων επενδυτικών επιχειρήσεων (FIEs).

Ακολουθώντας τη μεγάλη της επιτυχία να προσελκύει ξένες άμεσες επενδύσεις, εφαρμόζοντας την πολιτική του 1979, η Κίνα εξελίσσεται σε μια σημαντική πηγή ξένων άμεσων επενδύσεων στο εξωτερικό. Στη δεκαετία του 1990 η κινεζική κυβέρνηση

υιοθέτησε την πρώτη παγκόσμια “Going global” πολιτική της, ώστε να προωθήσει τις κινέζικες επενδύσεις στο εξωτερικό (ODI), γεγονός που σηματοδότησε τη μετάβαση της πολιτικής των επενδύσεων στο εξωτερικό, από το να ενθαρρύνει απλά τις κινέζικες, εξωτερικές επενδύσεις.

Οι κινέζικες επενδύσεις στο εξωτερικό, καθοδηγούνται από τη συνεχιζόμενη ζήτηση για ενέργεια και πηγές πρώτων υλών. Η ταχεία αστικοποίηση, μαζί με την επιθετική, εγχώρια οικονομία, καθώς επίσης και η αυξανόμενη ζήτηση για πετρέλαιο και φυσικό αέριο, πρώτες ύλες και το ξένο κεφάλαιο, αποτελούν ένα βασικό πρόγραμμα οδήγησης των Κινέζων επενδυτών να αναζητήσουν νέες αγορές στο εξωτερικό.

Γενικά, η κινέζικη κυβέρνηση έχει προσπαθήσει πολύ και έχει τελικά επιτύχει τη δημιουργία ενός κατάλληλου περιβάλλοντος για τη στήριξη των κινέζικων επενδύσεων στο εξωτερικό (ODI). Αναγνωρίζοντας τη σημασία της δημιουργίας ανταγωνιστικών παγκόσμιων «πρωταθλητών», η κυβέρνηση της Κίνας θέσπισε διοικητικές διαδικασίες, ενίσχυσε τη διαφάνεια και αποκέντρωσε τη διαδικασία έγκρισης.

Παρά την παγκόσμια οικονομική κρίση, οι κινέζικες εταιρείες συνέχισαν να επενδύουν στο εξωτερικό κάτω από τη συνεχή στήριξη της κινέζικης κυβέρνησης, η οποία είχε πάντα ένα αυξανόμενο ενδιαφέρον για την Αφρική. Οι χώρες της Αφρικής άνοιξαν τις οικονομίες τους και υιοθέτησαν νέες πολιτικές προκειμένου να προσελκύσουν ξένους επενδυτές, μαθαίνοντας από την κινέζικη εμπειρία. Οι διασκέψεις της “Bandung” και “FOCAC” επικεντρώθηκαν στην προώθηση της φιλίας και συνεργασίας ανάμεσα στα κράτη της Ασίας και της Αφρικής.

Παράλληλα, η κινέζικη ΒΙΤ πρακτική έχει εξελιχθεί τα τελευταία 30 χρόνια και έχει αλλάξει σημαντικά από μια πρώην περιοριστική πολιτική, προς μια πιο φιλελεύθερη προσέγγιση, εγκαταλείποντας την εχθρική της πολιτική σχετικά με την εθνική μεταχείριση των ξένων επενδυτών. Η ένταξη της Κίνας στο ICSID καθεστώς, μαζί με τα BITs τρίτης γενιάς εκφράζουν τη φιλελεύθερη προσέγγιση της Κίνας παρέχοντας πλήρη πρόσβαση στην ICSID δικαιοδοσία, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

Η Κίνα κατάφερε να τραβήξει το παγκόσμιο ενδιαφέρον από νωρίς. Σήμερα ιδιαίτερα, η πιθανή εκτίμηση του νομίσματός της καθώς και η θέση της, ως κύριου πιστωτή των Η.Π.Α, είναι το κύριο θέμα συζήτησης ανάμεσα στους αναλυτές σε όλο τον κόσμο. Αφετέρου, οι Κινέζοι έχουν προσπαθήσει πολύ για να βοηθήσουν την Κίνα να μεταμορφωθεί σε μια κυρίαρχη, οικονομική δύναμη στον πλανήτη, ακολουθώντας εσκεμμένα νέους κανονισμούς και πολιτικές. Είναι αλήθεια ότι, η Κίνα έχει μεταμορφώσει σχεδόν τα πάντα και συγκεκριμένα νόμους, πολιτικές και συνθήκες για να προσαρμοστεί στα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα. Δεσπόζοντας διεθνούς σημασίας που περιλαμβάνει και τη χώρα μας και η

πρωτοβουλία του “One Belt One Road”, όπου συνδέει παγκόσμια πλήθος χωρών με μακρόπνοη επενδυτική προοπτική, που απορρέει από τον αρχαίο δρόμο του μεταξιού στον σύγχρονο δρόμο του σε ξηρά και θάλασσα, τον 21^ο αιώνα.

Ακολουθώντας την προηγούμενη ανάλυση, κατά τη διάρκεια των τελευταίων 30 χρόνων μπορεί να υποθεθεί ότι η κινέζικη οικονομία έχει εξελιχθεί και εάν συνεχίσει να εξαπλώνεται με τον ίδιο ρυθμό, η Κίνα θα γίνει ο επόμενος κορυφαίος παράγοντας στο παγκόσμιο εμπόριο και στο επενδυτικό περιβάλλον σε λιγότερο από δύο δεκαετίες. Η Κίνα έχει όλα τα θεμέλια και το πιο σημαντικό, την απαραίτητη εμπειρία για να βελτιώσει περαιτέρω το ρυθμιστικό της πλαίσιο και τελικά να κυριαρχήσει οικονομικά στην παγκόσμια αγορά.

5.3 Διμερείς Οικονομικές Σχέσεις Ελλάδας – Κίνας

Είναι γεγονός ότι η Ελλάδα επιδιώκει να θωρακίσει τις διμερείς οικονομικές της σχέσεις με την Κίνα. Ωστόσο, η γνώση και η εφαρμογή αυτών αντικατοπτρίζουν το πραγματικό αντίκτυπο για κάθε μία από τις συμβαλλόμενες σε αυτές χώρες. Η Ελλάδα ως κράτος – μέλος της ΕΕ, εμπλέκεται στις σχέσεις της με την Κίνα με έμμεσο τρόπο. Πρόσθετα η εμπλοκή της Ελλάδας με την Κίνα παρατηρείται με τις διμερείς επαφές και συναλλαγές της διαμέσου των διμερών οικονομικών τους σχέσεων. Τα παρακάτω κείμενα συμφωνιών μεταξύ των δύο χωρών (Ελληνική Πρεσβεία Πεκίνου, 2016) δείχνουν την ανάπτυξη των αμειβόμενων σχέσεων και προοικονομούν περαιτέρω προοπτικές συνεργασίας κυρίως για τον τομέα των επενδύσεων που επιδιώκει τα τελευταία έτη η Ελλάδα.

- Συμφωνία πολιτικής αεροπορικών μεταφορών (Πεκίνο, 23/5/1973) και Συμπληρωματικό μνημόνιο συμφωνίας, που τροποποιεί τις πιο φιλελεύθερες διατάξεις της ισχύουσας συμφωνίας.
- Συμφωνία εμπορικών πληρωμών (Πεκίνο, 23/5/1973) και τροποποίηση συμφωνίας εμπορικών πληρωμών (Αθήνα, 25/6/1976). Η τροποποιημένη συμφωνία ισχύει τώρα μόνο στο βαθμό που αφορά θέματα που δεν καλύπτονται από την κοινοτική αρμοδιότητα.
- Συμφωνία για την αμοιβαία προστασία των εμπορικών και βιομηχανικών σημάτων (Πεκίνο, 19/4/1975, L.242 / 1975, GG 295 / A / 30/12/1975).
- Συμφωνία συνεργασίας στον τομέα του τουρισμού (Πεκίνο, 16/4/1988, 1944/1991, ΦΕΚ 194 / A / 16/12/1991). Οι δύο πλευρές υπέγραψαν νέα συμφωνία στο Πεκίνο (23/6/2006). Υπογραφή πρωτοκόλλου συνεργασίας ανάμεσα στο Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού και της Κινεζικής Εθνικής Υπηρεσίας Τουρισμού (2-4 / 10/2010).

- Συμφωνία Οικονομικής και Τεχνικής Συνεργασίας (Πεκίνο, 25/6/1983, Ν. 1613/1986, ΦΕΚ 111 / Α / 18/7/1986).
- Συμφωνία Οικονομικής, Βιομηχανικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας (Πεκίνο, 25/6/1992, Νόμος 2140/1993, ΦΕΚ 85 / Α / 1993).
- Συμφωνία Προώθησης και Αμοιβαίας Προστασίας Επενδύσεων (Πεκίνο, 25/6/1992, Νόμος 2136/1993, ΦΕΚ 83 / Α / 28/5/1993).
- Μνημόνιο συμφωνίας μεταξύ των Υπουργείων Γεωργίας της Ελλάδας και της Κίνας για συνεργασία στη γεωργία (Πεκίνο, 3/6/2002, Ν. 3222 / ΓΓ19 / Α / 2/2/2004).
- Συμφωνία μεταξύ των Υπουργείων Ελλάδας και Κίνας για τη Συνεργασία στον Δασοκομικό τομέα (Πεκίνο, 3/6/2002, Ν. 3171/2003, ΦΕΚ 52 / Α / 4/3/2003).
- Συμφωνία επιστημονικής και τεχνολογικής συνεργασίας (Πεκίνο, 15/11/1979, Ν.1097 / 1980, GG 285 / Α / 17/12/1980). Ενημερώθηκε μέσω ενός Συνεργατικού Πρωτοκόλλου (Πεκίνο, 27/5/2005).
- Συμφωνία για τις θαλάσσιες μεταφορές μεταξύ Ελλάδας και Κίνας (Πεκίνο, 16/10/1995, Ν. 2419/1996, ΦΕΚ 141 / Α.3.7 / 1996).
- Συμφωνία Διπλής Φορολογίας Ελλάδας-Κίνας (Πεκίνο, 3/6/2002, Νόμος 3331/2005). Εφαρμόζεται από την 1/1/2006.
- Μνημόνιο Κατανόησης στις Μικρές και Μεσαίες Επιχειρήσεις (Πεκίνο, 20/1/2006).
- Μνημόνιο συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Εξωτερικών της Κίνας και του Κινεζικού Συμβουλίου για την Προώθηση του Διεθνούς Εμπορίου (CCPIT) της Κίνας για την "Δημιουργία Δικτύου Συνεργασίας για Υποστήριξη Επιχειρήσεων" (Πεκίνο, 11/5/2007).
- Μνημόνιο Συνεργασίας για την Αναπτυξιακή Συνεργασία Ελλάδας-Κίνας (Πεκίνο, 23/6/2008).
- Πρωτόκολλο φυτουγειονομικών απαιτήσεων για την εξαγωγή καρπών ακτινίδιο. (Αθήνα, 24/11/2008).
- Συμφωνία συνεργασίας μεταξύ του Ελληνικού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) και της Διοίκησης Τυποποίησης της Κίνας (SAC) στον τομέα της τυποποίησης (Αθήνα, 24/1/2008).
- Μνημόνιο Συμφωνίας για τα Τεχνικά Θέματα Διαπίστευσης μεταξύ του Εθνικού Συστήματος Διαπίστευσης και της Διαπίστευσης Διαπίστευσης CNAS (CNAS) (Αθήνα, 25/11/2008).
- Μνημόνιο Συμφωνίας για την Επενδυτική Συνεργασία μεταξύ του Οργανισμού Invest in Greece και της Κίνας Capital Exchange (CBEX) (Πεκίνο, 4/11/2009).

- Μνημόνιο Κατανόησης Συνεργασίας στον Θαλάσσιο Τομέα ανάμεσα στο Υπουργείο Ανάπτυξης και του κινεζικού Υπουργείου Μεταφορών (Αθήνα, 15/6/2010).
- Μνημόνιο Συμφωνίας ανάμεσα στο Υπουργείο Ανάπτυξης και το κινεζικό Υπουργείο Εμπορίου, για ενίσχυση της διμερούς επενδυτικής συνεργασίας (Αθήνα, 3/10/2010).
- Πρόσκληση για Επενδυτική στην Ελλάδα Οργανισμός Επενδυτικής Συνεργασίας και Οργανισμός Προώθησης Επενδύσεων της Κίνας (CIPA) (Αθήνα, 3/4/2010).
- Σχέδιο δράσης για το 2011 και το 2012 για τη θαλάσσια συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Ναυτιλιακών Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας και του κινεζικού Υπουργείου Μεταφορών (21/2/2011).
- Συμφωνία μεταξύ του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και της Γενικής Επιθεώρησης Ποιότητας, Ελέγχου και Καραντίνας της Κίνας για συνεργασία σε θέματα ποιότητας, υγιεινής και ασφάλειας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων (Αθήνα, 16/5/2011).
- Μνημόνιο Συνεργασίας για την προώθηση της επιχειρηματικής και επενδυτικής συνεργασίας στον τομέα της υποδομής και της κατασκευής ανάμεσα στο Υπουργείο Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και στο κινεζικό Υπουργείο Εμπορίου (Αθήνα, 24/10/2011).
- Μνημόνιο Συνεργασίας για Συνεργασία στον Τουρισμό μεταξύ της Πρεσβείας της Ελλάδας στο Πεκίνο και της Περιφερειακής Διοίκησης Τουρισμού του Guangdong (Guangdong, 5/11/2011).
- Βασικό πλαίσιο για το διάλογο σε οικονομικά και εμπορικά θέματα είναι η Κοινή Διυπουργική Επιτροπή, η οποία συνέρχεται κάθε δύο χρόνια

5.4 Ελληνικές επιδιώξεις για μελλοντικές προοπτικές αναβάθμισης των διμερών σχέσεων Ελλάδας – Κίνας

Μία προοδευτικά υλοποιούμενη αναβάθμιση μεταξύ των διμερών σχέσεων μεταξύ Ελλάδας – Κίνας θα μπορούσε να αποτελέσει έναυσμα και επιπρόσθετη ώθηση για την ελληνική οικονομία και εν γένει για την Ελλάδα σε πολλαπλούς τομείς αναφοράς με εστίαση στις επενδύσεις. Αξιοσημείωτο από πλευράς ελληνοκινεζικών σχέσεων το γεγονός πως στο λιμάνι του Πειραιά εδρεύει η ναυτιλιακή κρατική εταιρεία κινεζικών συμφερόντων

“COSCO PACIFIC L.T.D”. Ο ρόλος που διαδραματίζει η χώρα μας είναι καίριος. Το λιμάνι του Πειραιά δίδει τη δυνατότητα ένωσης τριών ηπείρων και παράλληλα η αξιοποίηση του εργασιακού δυναμικού της χώρας μας με τη σπουδαία πορεία που έχει καταγράψει στον τομέα της ναυτιλίας (εφοπλιστές, πλοιοκτήτες, ναυτικοί, στελέχη ναυτιλιακών πολυεθνικών) βρίσκει κοινό παρονομαστή για μια μακροπρόθεσμη αμοιβαία win-win συμφωνία των δύο χωρών.

Ο τομέας των μεταφορών λαμβανομένης υπόψη της πρωτοβουλίας του “OBOR” και δεδομένου των σχέσεων Κίνας – ΕΕ, προβάλλουν ανταγωνιστικότερο παίκτη τουλάχιστον στην ευρωπαϊκή σκηνή την Ελλάδα. Λιμάνια και σιδηρόδρομοι καλύπτουν ανάγκες με σημαντικά οφέλη κόστους για τα κινεζικά συμφέροντα από τη μια και για την αξιοποίηση των εθνικών απαιτήσεων σε υποδομή, απασχόληση, επιχειρηματικότητα τεχνογνωσία από την άλλη. Συνεπώς, η αναβάθμιση της σπουδαιότητας της χώρας μας μέσα στα πλαίσια της ΕΕ, καθόσον λειτουργεί και ως ανατολικό σύνορο της, θα μπορούσε να αποτελέσει ένα συνδετικό κρίκο μεταξύ των δύο μεγάλων δυνάμεων (ΕΕ – Κίνας) και θετικό παράγοντα προσβάσεως των αναδυόμενων Ευρωπαϊκών συμφερόντων στην περιοχή της Ασίας.

Η αναβίωση της θαλάσσιας (Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στη Σαγκάη 2017) οδού του μεταξιού, περιλαμβάνει στο σχεδιασμό της, το λιμάνι του Πειραιά ως βασική απόληξη της οδού αυτής, με την πρόκληση να είναι για το σχεδιασμό της υλοποίησης του δρόμου του μεταξιού, η μεταφορτωτική δυνατότητα των εμπορευμάτων σε κάποιες σιδηροδρομικές συνδέσεις εξαιτίας της ασυμβατότητας των δικτύων.

Ο κλάδος των τηλεπικοινωνιών ακολουθεί ως επένδυση της Κίνας στην Ελλάδα αφού παρέχονται ήδη υπηρεσίες τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού και προώθησης πωλήσεων από μεγάλες κινεζικές εταιρείες όπως η “ZTE” και η “HUAWAI”. Το επίπεδο κατάρτισης των Ελλήνων επιστημόνων σε συνδυασμό με την ύπαρξη εταιρειών τέτοιου διεθνούς βεληνεκούς, προσδίδει ένα πλεονέκτημα και στις δύο πλευρές, προκειμένου να αναβαθμίσουν το επίπεδο παροχής υπηρεσιών στην υψηλή τεχνολογία και να δημιουργήσουν μακροπρόθεσμα οφέλη κερδοφορίας και αποτροπής των Ελλήνων επιστημόνων να καταφεύγουν σε αναζήτηση εργασίας ανάλογου είδους του γνωστικού τους πεδίου στο εξωτερικό.

Το τουριστικό προϊόν της χώρας μας σημειώνει άνθιση τα τελευταία έτη. Σύμφωνα με τη Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Αναπτυξιακής Συνεργασίας του ΥΠΕΞ της χώρας μας, οι ελληνικές προξενικές αρχές στην Κίνα αναφέρουν ετήσια αύξηση περί το 30% (ενδεικτική τιμή αναφοράς ετών 2014-2015), με εκτίμηση σταθερά ανοδική για τα επόμενα έτη.

Η ναυτιλιακή σχέση μεταξύ των δύο χωρών είναι εξίσου μείζονος σημασίας. Τα ναυπηγεία

της Κίνας (Μίχας 2017) έχουν ναυπηγήσει περί τα 400 πλοία ελληνικών συμφερόντων, την τελευταία δεκαετία, με αναμονή ναυπήγησης άλλων 300 πλοίων εθνικών μας συμφερόντων. Επισκευές ελληνικών πλοίων ανατίθενται σε κινεζικά ναυπηγεία ετησίως, γεγονός που καταδεικνύει πως το κινεζικό ενδιαφέρον και όφελος είναι αν μη τι άλλο να διατηρηθεί και να βελτιωθεί περαιτέρω αυτή η ελληνοκινεζική σχέση.

Η ανάδειξη της Ελλάδας ως γέφυρας μεταξύ Δύσης – Αραβικού κόσμου – Κίνας και προσέγγισης μεταξύ τους, με αντίστοιχη επιδίωξη και από γεωπολιτικής πλευράς της Τουρκίας, είναι κάτι περισσότερο από επικερδής για τη χώρα μας. Αναλογιζόμενοι την ευμετάβλητη κατάσταση της Τουρκίας στο εσωτερικό της, πολιτικά, πληθυσμιακά, θρησκευτικά, η γεωοικονομική ώθηση από την εξέλιξη των σχέσεων εντός ΕΕ της Ελλάδας με την Κίνα, θα θεμελιώνει δυνητικά την ασφάλεια της χώρας μας, εφόσον και οι λοιποί παίκτες (ΕΕ – Κίνα) μάχονται για τα συμφέροντά τους και προσπαθούν να εξισορροπούν την «πλάστιγγα» του ανταγωνισμού με τις Η.Π.Α.

5.5 Ανακεφαλαίωση

Από την πλευρά της η Κίνα ως μια μεγάλη περιφερειακή δύναμη που πρωταγωνιστεί τον 21^ο αιώνα, θα αποτελεί μια πηγή πλούτου για την ΕΕ μέσα από την οικονομική τους συνεργασία, με αποτέλεσμα να επηρεάζει θετικά τις εξελίξεις της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Η ελληνική πλευρά αξιοποιώντας το γεγονός ότι είναι κράτος-μέλος της ΕΕ και την επί σειρά ετών καλή σχέση σε διμερές οικονομικό και όχι μόνον επίπεδο με την Κίνα, δύναται με μεταρρυθμιστικές πολιτικές, προσέλκυσης στοχευμένων επενδυτών, να διαδραματίσει ρόλο συνδέσμου προς το περαιτέρω άνοιγμα της Κίνας στην αγορά της ΕΕ. Πλέον αυτού, ο θαλάσσιος δρόμος του μεταξιού σε συνδυασμό με την πρωτοβουλία του “OBOR” ωθεί την Ελλάδα ως χώρα που διατηρεί την θαλάσσια απόληξη της οδού (Πειραιάς) να επιδιώκει να πρωτοστατήσει στην αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων της σε μεταφορά προϊόντων.

Το κινεζικό παράδειγμα της τελευταίας εικοσαετίας δείχνει πρακτικές, οι οποίες μεθόδευσαν και διευκόλυναν το επενδυτικό περιβάλλον, όπου η υιοθεσία και προσαρμογή τους στο ελληνικό οικονομικό status quo, δυνητικά θα ωφελήσει τις δυσχέρειες και κωλυσιεργίες που διέπουν την επενδυτική εισροή κεφαλαίων. Μια ισχυρή και αρμονική συνεργασία με την Κίνα θα καταδείξει διεθνώς τη σπουδαιότητα της Ελλάδας και στο γεωπολιτικό της ρόλο. Θα καταδείξει τη χώρα ως σταθεροποιητικό παράγοντα και «γέφυρα» των δύο ηπείρων, σύνδεσμο ΕΕ και Κίνας με πρόθεση επανάκτησης ρυθμιστικού

ρόλου στην περιοχή, καθώς η ισορροπία δυνάμεων σήμερα τόσο για την Ελλάδα όσο και ευρύτερα για τον ευρωπαϊκό νότο, τείνει να υπολείπεται ολοένα και περισσότερο, εν μέσω των διεθνών εξελίξεων που φέρουν στο προσκήνιο τον ευρωπαϊκό βορρά με την πόλωση των υπολοίπων γύρω του.

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Π1

Year	Total Population (year-end)	By Sex				By Residence			
		Male		Female		Urban		Rural	
		Population	Proportion	Population	Proportion	Population	Proportion	Population	Proportion
2000	126743	65437	51.63	61306	48.37	45906	36.22	80837	63.78
2001	127627	65672	51.46	61955	48.54	48064	37.66	79563	62.34
2002	128453	66115	51.47	62338	48.53	50212	39.09	78241	60.91
2003	129227	66556	51.50	62671	48.50	52376	40.53	76851	59.47
2004	129988	66976	51.52	63012	48.48	54283	41.76	75705	58.24
2005	130756	67375	51.53	63381	48.47	56212	42.99	74544	57.01
2006	131448	67728	51.52	63720	48.48	58288	44.34	73160	55.66
2007	132129	68048	51.50	64081	48.50	60633	45.89	71496	54.11
2008	132802	68357	51.47	64445	48.53	62403	46.99	70399	53.01
2009	133450	68647	51.44	64803	48.56	64512	48.34	68938	51.66
2010	134091	68748	51.27	65343	48.73	66978	49.95	67113	50.05
2011	134735	69068	51.26	65667	48.74	69079	51.27	65656	48.73
2012	135404	69395	51.25	66009	48.75	71182	52.57	64222	47.43
2013	136072	69728	51.24	66344	48.76	73111	53.73	62961	46.27
2014	136782	70079	51.23	66703	48.77	74916	54.77	61866	45.23
2015	137462	70414	51.22	67048	48.78	77116	56.10	60346	43.90

Π1: Πληθυσμός Κίνας και σύνθεση

(πηγή: China Statistical yearbook 2016 by National Bureau of Statistics of China)

Π2

Year	Gross National Income	Gross Domestic Product	Primary Industry	Secondary Industry	Tertiary Industry	Agriculture, Forestry, Animal Husbandry and Fishery industries	Industry	Construction	Wholesale and Retail Trades	Transport, Storage and Post	Hotels and Catering Services	Financial Intermediation	Real Estate	Others	Per Capita GDP (yuan)
2001	109276.2	110863.1	15502.5	49660.7	45700.0	15780.0	43855.6	5945.5	9119.4	6871.3	2400.1	5195.3	4715.1	16980.9	8717
2002	120480.4	121717.4	16190.2	54105.5	51421.7	16535.7	47776.3	6482.1	9995.4	7494.3	2724.8	5546.6	5346.4	19816.0	9506
2003	136576.3	137422.0	16970.2	62697.4	57754.4	17380.6	55363.8	7510.8	11169.5	7914.8	3126.1	6034.7	6172.7	22749.2	10666
2004	161415.4	161840.2	20904.3	74286.9	66648.9	21410.7	65776.8	8720.5	12453.8	9306.5	3664.8	6586.8	7174.1	26746.1	12487
2005	185998.9	187318.9	21806.7	88084.4	77427.8	22416.2	77960.5	10400.5	13966.2	10668.8	4195.7	7469.5	8516.4	31725.0	14368
2006	219028.5	219438.5	23317.0	104361.8	91759.7	24036.4	92238.4	12450.1	16530.7	12186.3	4792.6	9951.7	10370.5	36881.9	16738
2007	270844.0	270232.3	27788.0	126633.6	115810.7	28623.7	111693.9	15348.0	20937.8	14605.1	5548.1	15173.7	13809.7	44492.1	20505
2008	321500.5	319515.5	32753.2	149956.6	136805.8	33699.1	131727.6	18807.6	26182.3	16367.6	6616.1	18313.4	14738.7	53063.2	24121
2009	348498.5	349081.4	34161.8	160171.7	154747.9	35223.3	138095.5	22681.5	29001.5	16522.4	6957.0	21798.1	18966.9	59835.2	26222
2010	411265.2	413030.3	39362.6	191629.8	182038.0	40530.0	165126.4	27259.3	35904.4	18783.6	7712.0	25680.4	23569.9	68464.3	30876
2011	484753.2	489300.6	46163.1	227038.8	216098.6	47483.0	195142.8	32926.5	43730.5	21842.0	8565.4	30678.9	28167.6	80763.9	36403
2012	539116.5	540367.4	50902.3	244643.3	244821.9	52368.7	208905.6	36896.1	49831.0	23763.2	9536.9	35188.4	31248.3	92629.2	40007
2013	590422.4	595244.4	55329.1	261956.1	277959.3	56973.6	222337.6	40896.8	56284.1	26042.7	10228.3	41191.0	35987.6	105302.8	43852
2014	644791.1	643974.0	58343.5	277571.8	308058.6	60165.7	233856.4	44880.5	62423.5	28500.9	11158.5	46665.2	38000.8	118322.7	47203
2015	682635.1	685505.8	60870.5	280560.3	344075.0	62918.7	235183.5	46546.6	66203.8	30370.9	12159.1	57500.1	41307.6	133315.4	49992

Π2: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν Κίνας

(πηγή: China Statistical yearbook 2016 by National Bureau of Statistics of China)

Item	2011	2012	2013	2014	2015
Total Value of Imports and Exports	236402.0	244160.2	258168.9	264241.8	245502.9
(RMB 100 million yuan)					
Total Exports	123240.6	129359.3	137131.4	143883.7	141166.8
Total Imports	113161.4	114801.0	121037.5	120358.0	104336.1
Balance	10079.2	14558.3	16094.0	23525.7	36830.7
Total Value of Imports and Exports	36418.6	38671.2	41589.9	43015.3	39530.3
(USD 100 million)					
Total Exports	18983.8	20487.1	22090.0	23422.9	22734.7
Primary Goods	1005.5	1005.6	1072.7	1126.9	1039.3
Manufactured Goods	17978.4	19481.6	21017.4	22296.0	21695.4
Total Imports	17434.8	18184.1	19499.9	19592.3	16795.6
Primary Goods	6042.7	6349.3	6580.8	6469.4	4720.6
Manufactured Goods	11392.1	11834.7	12919.1	13122.9	12075.1
Balance	1549.0	2303.1	2590.1	3830.6	5939.0
Number of Projects for Contracted Foreign	27712	24925	22773	23778	26575
Direct Investment (unit)					
Total Amount of Foreign Investment	1177.0	1132.9	1187.2	1197.1	1262.7
Actually Utilized (USD 100 million)					
Foreign Direct Investments	1160.1	1117.2	1175.9	1195.6	1262.7
Other Foreign Investments	16.9	15.8	11.3	1.4	
Registered Foreign-funded Enterprises					
Number of Registered Enterprises (household)	446487	440609	445962	460699	481179
Total Investment (USD 100 million)	29931.2	32610.5	35176.1	37977.3	45390.2
Registered Capital (USD 100 million)	17294.3	18814.1	20280.3	21835.1	26681.6
Capital from Foreign Investors	13810.3	14903.5	16077.1	17413.9	20756.7
Economic Cooperation with Foreign					
Countries & Regions (USD 100 million)					
Contracted Value					
Contracted Projects	1423.3	1565.3	1716.3	1917.6	2100.7
Value of Turnover Fulfilled					
Contracted Projects	1034.2	1166.0	1371.4	1424.1	1540.7

Π3: Εξωτερικό εμπόριο και οικονομική συνεργασία Κίνας

(πηγή: *China Statistical yearbook 2016 by National Bureau of Statistics of China*)

Π4

Country or Area	2000	2005	2010	2013	2014	2015
China	8.28	8.19	6.77	6.20	6.14	6.23
Hong Kong, China	7.79	7.78	7.77	7.76	7.75	7.75
Macao, China	8.03	8.01	8.00	7.99	7.99	7.99

Π4: Συναλλαγματική Ισοτιμία

(πηγή: *China Statistical yearbook 2016 by National Bureau of Statistics of China*)

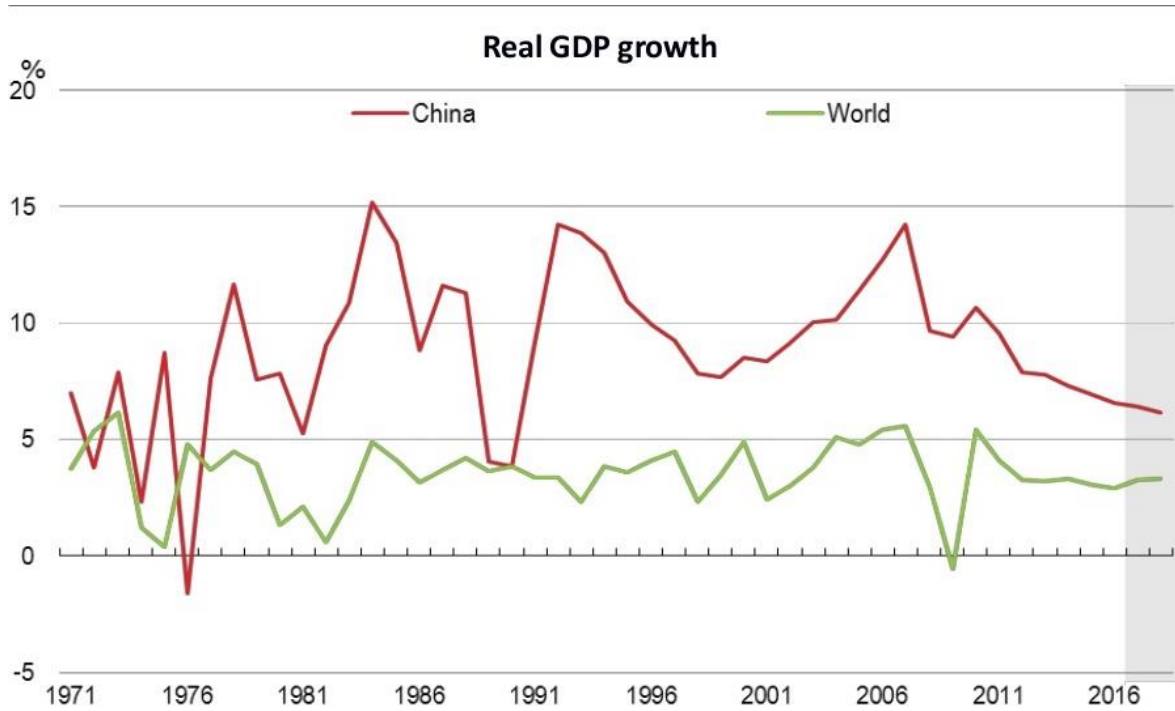
Π5

	General			Outward investment		Overcapacity			Energy		Infrastructure	
	Population	GDP	GDP growth	Annual	Cumulated	Iron and steel	Aluminium	Cement	Oil	Gas	Quality of port	Logistics performance
	2015, Mn	2015, Bn USD at current PPP	2010-15 annual average %	2015, Bn USD	2010-15, Bn USD	% of China exports			% of China imports		Index	
China	1 371	19 524	7.8								0.65	0.73
Southeast Asia	632	6 940	5.1	14.6	46.1	25.5	31.4	13.0	7.3	17.6	0.56	0.60
South Asia	1 712	9 799	6.4	1.1	4.4	8.1	5.4	3.0	0.2	0.0	0.46	0.48
Central Asia	200	2 462	2.4	-2.9	9.6	3.5	1.5	2.8	8.1	32.6	0.40	0.45
Middle-East and Africa	193	4 521	6.2	2.8	7.8	11.0	8.0	16.3	37.9	27.2	0.59	0.54
Central and Eastern Europe	322	6 925	1.4	3.2	8.1	1.9	2.5	3.1	11.7	0.4	0.55	0.58
64 countries initially included	3 058	30 648	3.8	18.9	76.0	50.0	48.7	38.2	65.3	77.9	0.51	0.53
Rest of the world	2 917	63 440	1.6	126.8	531.9	50.0	51.3	61.8	34.7	22.1	0.57	0.40
World	7 347	113 613	2.6	145.7	607.9	100	100	100	100	100	0.58	0.55

Π5: Η πρωτοβουλία “One Belt One Road” σε αριθμούς

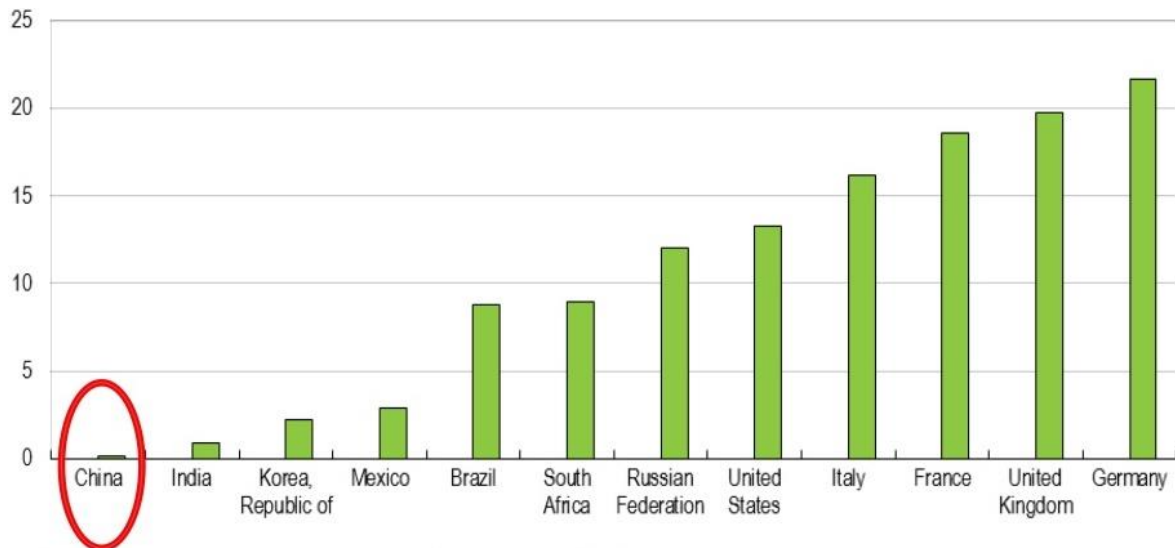
(πηγή: *World Bank World Development Indicator Database, IMF World Economic Outlook Database, UN Comtrade Database, CEIC*)

Δ1

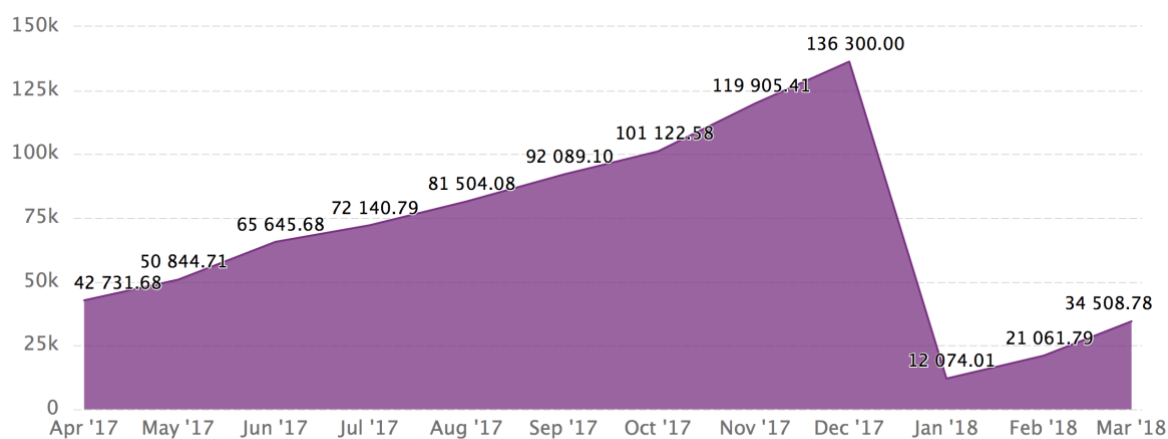
Δ1: Συγκριτική απεικόνιση ανάπτυξης κινεζικού ΑΕΠ σε σχέση με του παγκόσμιου ΑΕΠ
(πηγή: *OECD economic survey 2017*)

Δ2

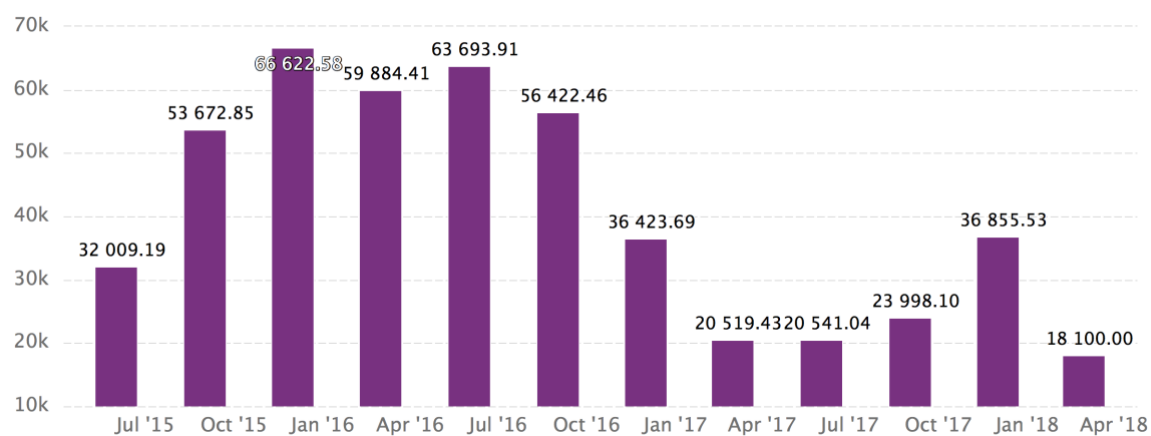
Δ2: Συγκριτική απεικόνιση μείωσης εισοδήματος εξαιτίας φορολογικού συστήματος και συναλλαγών
(πηγή: *OECD economic survey 2017*)

Δ3

Δ3: Εισροή κεφαλαίων σε δις USD\$ από Άμεσες Ξένες Επενδύσεις (FDI) στην Κίνα
(πηγή: CEIC)

Δ4

Δ4: Εκροή κεφαλαίων σε δις USD\$ από Άμεσες Ξένες Επενδύσεις της Κίνας στο εξωτερικό (ODI)
(πηγή: CEIC)

ΣΕΛΙΔΑ ΣΚΟΠΙΜΑ ΚΕΝΗ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- Κυρκιλής Δ. (2002). Άμεσες Ξένες Επενδύσεις, Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα.
- Μουρδουκούτας Π. , Arayma Y. (2006). Η Στρατηγική της Κίνας. Επιχειρηματική Στρατηγική σε μια Ημι-παγκοσμιοποιημένη Οικονομία. Εκδόσεις Σταμούλης, Αθήνα.
- Παπανδρέου Β. (1986). Πολυεθνικές Επιχειρήσεις και Αναπτυσσόμενες Χώρες: «Η Περίπτωση της Ελλάδας». Εκδόσεις Gutenberg, Αθήνα.
- Πλατιάς Α. (1995). Το Νέο Διεθνές Σύστημα. Ρεαλιστική Προσέγγιση Διεθνών Σχέσεων. Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα.
- Πετρόπουλος Σ. – Χουλιάρης Α. (2013). Η Κίνα και οι άλλοι, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα.

Ξενόγλωσση

- Ayraud H., “La Reforme autoritaire”, pub.Blue de Chine, Paris, 2001.
- Baek J. and Koo W., ‘A Dynamic Approach to the FDI-Environment Nexus: The Case of China and India’ (2008) selected paper prepared for presentation at the American Agricultural Economics Association Annual Meeting, Orland, FL, July 27-29, 2008.
- Basu A. and Srinivasam K., ‘Foreign Direct Investment in Africa- Some Case Studies’ (March 2002) IMF Working Paper No. 02/61.
- Barney J.P., 1991, “Firm Resources and Sustained Competitive Advantage”, Journal of Management.
- Bende-Nabende, A., 2001, “FDI, Regional Economic Integration and Endogenous Growth, Some evidence from Southeast Asia”, Pacific Economic Review, 6(3), 383-399.
- Bessiere S., 2007, “La Chine à l'aube du XXIe siècle: Le retour d'une puissance?”, Αθήνα, Κέδρος.
- Bobin F., “Le Monde”, Paris, 2 July 2008.
- Broadman H., ‘China and India Go to Africa: New Deals in the Developing World’ (2008) 87 Foreign Aff. 95.
- Caves R. (1998) Research on international business: problems and prospects, Journal of International Business Studies, 29 (1).
- Chandler A., “BITs, MFN Treatment and the PRC: The Impact of China’s Ever –Evolving Bilateral Investment Treaty Practice.” The International Lawyer, Fall 2009, Vol. 43, No. 3: 1301-1310.

- China 2000: *emerging investment, funding and advisory opportunities for a new China* (Asia Law and Practice, Hong Kong 1999).
- Coase H., (1937) “The Nature of the firm, *Economica*, IV, pages 385 – 406.
- Corne P., *Foreign Investment in China, the administrative legal system* (Transnational Publishers, Irvington, N.Y. 1997).
- Dunning, J. H. (1993) *Multinational Enterprises and Global Economy*, Addison Welsey Publishing Company.
- Dupasquier C., and Osakwe P., *Foreign Direct Investment in Africa: Performance, Challenges and Responsibilities*, Africa Trade Policy Centre (ATPC) No.21, September 2005.
- Dollar D., ‘Lessons from China for Africa’, (2008) Policy Research Working Paper Series, No.4531, Washington DC- World Bank.
- Dunning J.H., “Trade, Location of Economic Activity and the Multinational Enterprise : A Search for an eclectic approach”, MacMillan, London (1977).
- Dunning J.H., “Explaining Changing Patterns of International Production : In Support of the Eclectic Theory”, *Oxford Bulletin of Economics and Statistics*, (November 1980).
- Erramilli M .K., Agarwal, S. and Kim, S. (1997) Are firm –specific advantages location-specific too? *Journal of International Business Studies*, 4th Quarter.
- Folsom R. and Folsom D., *International business agreements in the People's Republic of China: readings and materials* (Kluwer Law International, London 1996).
- Franck S., ‘Development and Outcomes of Investment Treaty Arbitration’ (2009) 50 *Harv. Int'l L.J.* 435.
- Grant R.M., 1998, “Contemporary Strategy Analysis: Concepts, Techniques, Applications”, Blackwell Business.
- Goldstein A., Pinaud N., Reisen H., and Chen X. (2006) ‘The Rise of China and India- What’s in it for Africa?’ Paris- OECD Development Center Studies.
- Gill B., Huang C. and Morrison J.S., ‘Assessing China’s Growing Influence in Africa’ (2007) 3(3) *China Security Summer 207*, pp. 3-21, 2007 World Security Institute.
- Graham E. and Wanda E., ‘Foreign Direct Investment in China: Effects on Growth and Economic Performance’, in P. Drysdale, ed., *Achieving High Growth: Experience of Transitional Economies in East Asia* (Oxford University Press, 2001).
- Gallagher N. and Shan W., *Chinese investment treaties: policies and practice* (OUP, Oxford 2009).
- Heymann M., ‘International Law and the Settlement of Investment Disputes Relating to China’ (2008) 11 *J. Int’l Econ. L.* 507, 510-511.

- Huang H., 'The Regulation of Foreign Investment in Post-WTO China: a political economy analysis' (2009) 23 Colum. J. Asian L. 185.
- Huang H., *China's Takeover Law: regulation and reform* (Vandeplas Pub., Lake Mary, FL (2006).
- Huiping C., *OECD's Multilateral Agreement on Investment: a Chinese Perspective* (Kluwer Law International, The Hague, New York, 2002).
- IBM Institute for Business Value (2006), 'Going global- Prospects and challenges for Chinese companies on the world stage'.
- Kaplan R., 'Geography of Chinese Power: How Far Can Beijing Reach on Land and at Sea?' (2010) 89 Foreign Aff. 22.
- Krugman P. & Obstfeld M., (2000) *Διεθνής Οικονομική : Θεωρία και Πολιτική*, (Ελληνική Έκδοση) Εκδόσεις Κριτική, Τόμος Β.
- Lall D. and Streeten P., (1977) "Foreign Investment, transnationals and developing countries", MacMillan, London.
- Lew R., (1999) "En Chine, un Etat autoritaire mais faible", *Le Monde diplomatique*, Paris, p.18-19.
- Lew J., Loukas A. Kröll M and S., (2003) "Comparative international commercial arbitration", (Kluwer Law International, The Hague).
- Liu C., (2008) "Chinese company and securities law: investment vehicles, mergers and acquisitions, and corporate finance in China" (Wolters Kluwer law & Business, Austin).
- Lorin S. Weisenfeld, (2006) "MIGA in China" *Transnational Dispute Management (TDM)* 3(2).
- Lo V. and Tian X., (2005) *Law and Investment in China: the legal and business environments after WTO accession* Routledge Curzon, London.
- Lunding A., (2006) "Global champions in waiting, Perspectives on China's overseas direct investment" *Deutsche Bank Research, Current Issues, China Special*.
- McFarlin D, Sweeney P.D., (2014) "International Management: Strategic Opportunities & Cultural Challenges", Routledge, 5th Edition.
- Molano W., (2009) "Economic Crisis and the BRIC Countries" 8 *J. Int'l Bus. & L.* 17.
- Moser M., (1987) "Foreign trade, investment and the law in the People's Republic of China" 2nd edn OUP, Oxford.
- "Most – Favoured - Nation Clauses and Dispute Settlement Provisions in Bilateral Investment Treaties" (2007) 32 *YALE J. INT'L L.* 125.
- National Bureau of Statistics of China, (2016), "China Statistical Yearbook 2016", China Statistics Press, Beijing.

- Ofofodile U., (2008) "Trade, Empires, and Subjects - China-Africa Trade: A New Fair Trade Arrangement, or the Third Scramble for Africa" 41 *Vand. J. Transnat'l L.* 505.
- OECD (2008) *Investment Policy Reviews: "China 2008"*, OECD.
- OECD (2008) *Investment News, "Results of the Work of the OECD Investment Committee"*, issue 6, March 2008.
- OECD, (2016), *OECD Economic Surveys: "Greece 2016"*, OECD Publishing, Paris.
- OECD, (2017)*Economic Survey: "China March 2017"*, OECD.
- Ozawa T., (1992), "Foreign Direct Investment and Economic Development", *Transnational Corporations*, 1, pages 27-54.
- Potter P., (2005) "The Chinese legal system: globalization and legal culture (Routledge, New York 2001) R. Doak Bishop, James Crawford and W. Michael Reisman, *Foreign Investment Disputes, Cases, Materials and Commentary*", Kluwer Law International, The Hague.
- Reinstein E., (2005), "Finding a Happy Ending for Foreign Investors- The enforcement of Arbitration Awards in the People's Republic of China" 16 *Ind. Int'l & Comp. L. Rev.* 37, 42.
- Sauvant K., (2005) "New Sources of FDI: The BRICS, Outward FDI from Brazil, Russia, India and China", *Journal of World Investment & Trade* 6(5) 639-709.
- Schill S., (2010), "The Multilateralization of International Investment Law: Emergence of a Multilateral System of Investment Protection on Bilateral Grounds" 2(1) *TRADE L. & DEV.* 59.
- Schill S., (2007) "Tearing Down the Great Wall: The New Generation Investment Treaties of the People's Republic of China" 15 *CARDOZO J. INT'L & COMP. L.* 73, 83.
- Schuller M. and Turner A., (2005) "Global Ambitions-Chinese Companies Spread Their Wings", *China Aktuell*.
- Sequeira and Reuben J., (2010), "Tribunal Interprets Legacy Chinese BIT in First Chinese ICSID Claim", *White & Case International Disputes Quarterly (IDQ)*.
- Silk M. and Malish R., (2006) "Are Chinese Companies Taking over the World" 7 *Chi. J. Int'l L.* 105.
- Su C.(tr), (2009), "The Establishment and Development of the Chinese Economic Legal System in the past sixty years", 23 *Colum. J. Asian L.* 109.
- Sun H. and Pakish A. (2001), 'Exports, inward foreign direct investment (FDI) and regional economic growth in China', *Regional Studies* 35 (3), 187-196.
- Tan R., (1998), "Foreign Direct Investment Flows To and From China", *Philippine APEC Study Centre Network Discussion Paper. No.99-21*.

- Taylor I., (2007), “Unpacking China’s Resource Diplomacy in Africa” Working Paper, School of International Relations, University of St. Andrews and Department of Political Science, University of Stellenbosch, South Africa.
- Tao J., (1991) “Que Sais Je Le Droit Chinois Contemporain”, PUF, Paris.
- Tull D. (2006), “China’s Engagement in Africa: Scope, Significance and Consequences”, *Journal of Modern African Studies*, vol. 44, no. 3.
- UNCTAD, (2010), “South-South Cooperation: Africa and the New Forms of Development Partnership”, *Economic Development in Africa Report*.
- UNCTAD, (2007) “Rising FDI into China: The Facts Behind the Numbers”, UNCTAD Investment Brief No. 2.
- UNCTAD, MOST – FAVOURED - NATION TREATMENT, (1999), Series on issues in international investment agreements.
- Vernon R., (1966) “International Investment and International Trade in the Product Cycle”, *Quarterly Journal of Economics*, 80, pages 190-207.
- Vepsäläinen J., (1989) “Foreign Investment in the People’s Republic of China: a detailed legal and practical analysis of permissible forms of investment and commercial transactions”, Finnish Lawyer’s Publishing Company, Helsinki.
- Wang G., (2003), “Business law of China” LexisNexis, Hong Kong.
- Wang G., (1988), “China’s Investment Laws: new directions”, Butterworth, Singapore; London.
- Wang D., (2014), “Trends on China – Economic System Reform”, Beijing Times Chinese Press.
- Wang Z. and Swain N. (1997), Determinants of inflow of foreign direct investment in Hungary and China- time series approach’, *Journal of International Development* 9(5), 695-726.
- Wilde K., (2000), “China’s International Transactions: Trade and Investment”, LBC Information Services, Sydney.
- Wilff L-C., (2009), “Mergers & acquisitions in China: law and practice”, CCH Hong Kong, Hong Kong 2009, 3rd edition.
- Zhang A., (2004), “Going Abroad - China’s Corporations Co Global”, Price Water House Coopers (PWC) Network Discussion Paper. No.99-21.
- Zhang K., (2005), “The Why, When, Where and How of Chinese Companies Outward Investment Intentions”, *China Going Global*, The Asia Pacific Foundation of Canada.
- Zweig D., and Jianhai B., (2005), “China’s Global Hunt for Energy”, *Foreign Affairs*, Vol. 84, no. 5.

Διαδικτυακοί Τόποι / Ιστοσελίδες

Δασκαλόπουλος Κ., Σακουφάκης Γ, Στάντζος Ε., (2015) «ΕΚΘΕΣΗ 2015 ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΡΕΣΒΕΙΑΣ ΠΕΚΙΝΟΥ»
<https://agora.mfa.gr/inf/files/rad1BB20Ετήσια%20Εκθεση%20Γραφείου%20ΟΕΥ%20ΠΕΚΙΝΟΥ%202015.pdf>

Μίχας Δ., (2017) «Προοπτικές Ανάπτυξης των Οικονομικών και Εμπορικών Σχέσεων Ελλάδας – Λ.Δ Κίνας».

http://www.agora.mfa.gr/index.php?option=com_agora&view=search&Itemid=944&list_limit=10&countries%5B%5D=48&search_text=&search_type=0&date_from=&date_to=

Alexandrov S., Antell G., Carlson M. and Mc Candless J., (2010) ‘Wider prospects for ICSID arbitration under China’s BITs’, *gar*, *The Asia-PacificReview*2010.
<<http://www.globalarbitrationreview.com/reviews/23/sections/84/chapters/854/wider-prospects-icsid-arbitration-china-rsquo-bits/>>. Accessed on 1 June 2010.

Berger A., (2008), “China’s New Bilateral Investment Treaty Programme: Substance, Rational and Implications for International Investment Law Making” German Development Institute.

<http://www.asil.org/files/ielconferencepapers/berger.pdf>>. Accessed on 1 June 2010.

CEIC (2018), “China’s FDI: Utilized: ytd (annual data included all finance) in March 2018.”
<https://www.ceicdata.com/en/china/foreign-direct-investment-capital-utilized-by-enterprise/fdi-utilized-ytd-annual-data-included-all-finance>.

CEIC (2018), “China Direct Investment Abroad”

<https://www.ceicdata.com/en/indicator/china/direct-investment-abroad>.

Centre d’Etudes Prospectives et d’Informations Internatioales, (2005), “Focus: China in the Global Economy” *The CEPII Newsletter* No 24, 1st Quarter 2005.

http://www.cepii.fr/anglaisgraph/publications/newsletter/e_newsletter/e_newsletter0524.htm#edito.

Cheng L. and Ma Z., (2007) “China’s Outward FDI: Past and Future”,
http://www.nber.org/books_in_progress/china07/cwt07/cheng.pdf>.

Cook S. and Gu J., (2009), “The Global Financial Crisis: Implications for China’s South-

<<http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/fulltext/122530974/PDFSTART>>.

Accessed on 4 June 2010.

Ding S. and Knight J., (2008) “Why has China grown so fast? The role of structural change” Department of Economics, University of Oxford, Discussion Paper No. 415.

<http://www.economics.ox.ac.uk/Research/wp/pdf/paper415.pdf>.

Dulac E. and Savage J., (2007), “China: BITs’ gar, The Asia-Pacific Arbitration Review 2007”. <http://www.globalarbitrationreview.com/reviews/2/sections/4/chapters/19/china-bits/>. accessed on 1 June 2010.

European Commission, (2016), “EU and China agree on scope of the future investment deal”, Brussels, 15 January 2016.

<http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1435>

European Commission, (2018), “Report of the 17th Round of negotiations for the EU-China Investment Agreement”, Beijing, 22-24 May 2018, accessed on 4 June 2018.

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2018/june/tradoc_156920.pdf

Gu J. and Humphrey J., (2006), “The Impact of Africa on China”, Working Paper No. ADWP_05.

http://www.aercafrica.org/documents/asian_drivers_working_papers/JHumphreyJingGuTheImpactof.pdf.

Gugler P. and Boie B., (2008), “The Emergence of Chinese FDI: Determinants and Strategies of Chinese MNEs” , (paper presented at the Conference Emerging Multinationals: Outward Foreign Direct Investment from Emerging and Developing Economies), Copenhagen Business School.

<http://gdex.dk/ofdi/20%20Gugler%20Philippe.pdf>.

Hong G., (2009), “Scope of Arbitration in Chinese BITs: Policies & Implications”

http://works.bepress.com/guang_hong/1>. Accessed on 31 May 2010.

Kanyegirire A., (2010), “NEPAD unveils project to attract investments into Africa”, Online Newsletter, 265.

<http://www.nepad.org/newsletter/NEPAD%20Dialogue,%20issue%20265/index.html>

Lane P. and Schmukler S., (2007), “The International Financial Integration of China and India”, World Bank Policy Research Paper No. 4132.

http://www.wds.worldbank.org/servlet/WDSContentServer/WDSP/IB/2007/02/05/000016406_20070205094817/Rendered/PDF/wps4132.pdf.

- Lemoine F., 'FDI and the Opening Up China's Economy' (2000) Centre d'Etudes Prospectives et d'Informations Internationales Working Papers 2000-11.
<http://www.cepii.fr/anglaisgraph/workpap/summaries/2000/wp00-11.htm>>.
- Mitchard P. and Tsang A., (2010), "The Asia-Pacific Arbitration Review 2010", section3: Country Chapters 'China'. <http://www.globalarbitrationreview.com/reviews/23/the-asia-pacific-arbitration-review-2010/>. Accessed on 1 June 2010.
- National Development and Reform Commission, Ministry of Foreign Affairs, and Ministry of Commerce of the People's Republic of China (2015), "Vision and Actions on Jointly Building Silk Road Economic Belt and 21st Century Maritime Silk Road, March.
 Accessed on 10 October 2016
http://en.ndrc.gov.cn/newsrelease/201503/t20150330_669367.html
- OECD, (2017), "China 2017 Economic Survey More Resilient and Inclusive Growth",
<http://www.oecd.org/china/economic-survey-china.htm>
- Sinton J. and others, (2005), "Evaluation of China's Energy Strategy Options", Lawrence Berkeley National Laboratory Report (LBNL-56609).
<http://china.lbl.gov/publications/evaluation-chinas-energy-strategy-options>.
- Tang S., Selvanathan E., Selvanathan A., (2008), "Foreign Direct Investment, Domestic Investment, and Economic Growth in China- A Time Series Analysis".
- UNCTAD, (2007), "Bilateral Investment Treaties 1995-2006: Trends in Investment Rule Making.
<http://www.unctad.org/templates/webflyer.asp?docid=8080&intItemID=2310&lang=1>.
- UNCTAD, (2009), "Recent Developments in International Investment Agreements", IIA Monitor No.3.
www.unctad.org/en/docs/webdiaeia20098_en.pdf. Accessed on 31 April 2010.
 Accessed on 31 April 2010.
- World Investment Report, (2009), Transnational Corporations, Agricultural Production and Development.
<http://www.unctad.org/Templates/Page.asp?intItemID=5162&lang=1>. Accessed on 31 April 2010
- World Investment Report (2010), "Investing In A Low-carbon Economy".
http://www.unctad.org/en/docs/wir2010_en.pdf>